

การศึกษาการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ชลลดา ไชยธรรม

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

A STUDY OF APPLYING THE PRINCIPLES OF SUFFICIENCY ECONOMY
IN THE ADMINISTRATION OF EDUCATIONAL CHIANG RAI PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

June 2021

Copyright 2021 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การศึกษาการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ของ ชลลดา ไชยธรรม

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. จิตีมา วรณศรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ดร. วัชระ จตุพร)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดาวัลย์ อุ่นทอง)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัถ)

- เรื่อง:** การศึกษาการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
- ผู้ศึกษาค้นคว้า:** ชลลดา ไชยธรรม, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา),
มหาวิทยาลัยพะเยา, 2563
- อาจารย์ที่ปรึกษา:** ดร. วัชระ จตุพร
- คำสำคัญ:** การบริหารงานสถานศึกษา 4 ฝ่าย, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 438 คน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 103 คน และครูในสถานศึกษา จำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับจำนวน 110 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่า 1) ระดับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ 2) ข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไปการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเป็นข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด

Title: A STUDY OF APPLYING THE PRINCIPLES OF SUFFICIENCY ECONOMY
IN THE ADMINISTRATION OF EDUCATIONAL CHIANG RAI PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3

Author: Chonlada Chaitham, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of
Phayao, 2020

Advisor: Dr. Watchara Jatuporn

Keywords: School administration 4 departments Philosophy of Sufficiency Economy

ABSTRACT

This study aimed to study the applying the principles of sufficiency economy. Under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3 and study suggestion of applying the principles of sufficiency economy. Under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3 according to the opinions of administrators and teachers classified by position, gender, age, highest educational background Performance status and working experience the samples used in this research were education institution administrators and teachers. Under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3, Academic Year 2020, there are 438 people, separated into 103 school administrators and 335 teachers in educational institutes. The tool used to collect data was a 5-rating scale questionnaire in a set of 110 items, constructed by the researcher, with the item discriminating power ranged from 0.67 to 1.00. The statistics used to analyze the data are mean and standard deviation The results of the study showed that 1) the applying the principles of sufficiency economy. Under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3, according to the opinions of the administrators and teachers, the overall level was at a high level. When considering each aspect, it was found that all aspects had opinions at a high level. Where the side with the highest mean is general management. And the side with the lowest mean is budget. 2) Suggestions for applying Sufficiency Economy Philosophy under Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 3, found that having a good immune system side, it was the suggestion with the highest frequency in general administration.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงและสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอิงจาก ดร.วัชระ จตุพร อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้า ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณบดีและคณาจารย์วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ทุกท่าน ที่ได้สั่งสอนให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ในการให้คำแนะนำ และขอเสนอแนะเพื่อให้การศึกษาวิจัยสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ดร.กฤษฐา พลตรี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมนตรีวิทยา และนายพิชชากร อานู ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่หม้อ ที่กรุณาตรวจสอบ ปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ให้สมบูรณ์และมีคุณค่า ขอขอบพระคุณผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนบ้านดอยช้าง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเป็นพื้นที่ทดลองในการใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ และขอขอบพระคุณผู้บริหารและคณะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ เป็นพื้นที่ศึกษา และให้ความร่วมมือ จนการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถดำเนินการผ่านพ้นไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ที่มีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ขอมอบแด่บุคลากร คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

ชลลดา ไชยธรรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ท
บทที่ 1.....	1
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การบริหารการศึกษา	9
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
กรอบแนวคิดในการวิจัย	44
บทที่ 3.....	45
วิธีดำเนินการวิจัย.....	45

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การสร้างเครื่องมือ.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
บทที่ 4.....	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์แจกแจงความถี่และค่าร้อยละ.....	50
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยใช้ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย.....	52
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.....	86
บทที่ 5.....	92
บทสรุป.....	92
สรุปผลการวิจัย.....	92
อภิปรายผลการวิจัย.....	94
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	96
บรรณานุกรม.....	98
ภาคผนวก.....	103
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	104
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	105

ภาคผนวก ค ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของเครื่องมือ ที่ใช้
 ในการวิจัย (Item Congruence Index: IOC)..... 124

ประวัติผู้วิจัย 140

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน	50
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม.....	52
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานวิชาการ.....	53
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามหลักความพอประมาณ.....	54
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักความมีเหตุผล.....	55
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามหลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	57
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามเงื่อนไขความรู้.....	58
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามเงื่อนไขคุณธรรม	60

ตาราง 29 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ	88
ตาราง 30 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานบุคคล	89
ตาราง 31 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานทั่วไป	90

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงแนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	32
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	44

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิต ที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และ แบ่งปันมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของ ความเป็นไทย การจัดการศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจำเป็นต้องสอดแทรกสาระ เศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระเรียนรู้ในห้องเรียน รวมทั้งการประยุกต์หลักเศรษฐกิจ พอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียน นอกจากนี้ยังได้กำหนดแนวทาง ในการพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยการพัฒนา หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา การจัดระบบบริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน การติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 4) โดยมีเป้าหมาย ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2550–2554) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2550) กำหนดให้สถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการ สอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่ำกว่าจำนวน 8 แห่ง ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551–2552) พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ทุกจังหวัดเป็นจำนวน 80 แห่ง และระยะที่ 3 (พ.ศ. 2553–2554) พัฒนาให้ สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียน การสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่ง ทั่วประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาคนและ สร้างเยาวชนให้มีคุณภาพได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2579) ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดหลักสำคัญในการจัด

การศึกษา ประกอบด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา คือ เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559-2563 เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ใช้เป็นกรอบทิศทางการทำงานในระยะ 5 ปี เพื่อความสอดคล้อง เชื่อมโยง และสัมพันธ์กันตั้งแต่ต้นนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล, กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีแนวนโยบายด้านการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายทั่วไปเรื่องส่งเสริมให้มีการดำเนินงานโครงการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน ส่วนที่เกี่ยวข้องโดยการเรียนรู้ทำความเข้าใจและยึดเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้ง สามารถเผยแพร่ขยายผลต่อไปได้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2, 2563)

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีจำนวนสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 150 แห่ง ข้อมูลจากสถาบันสังคมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีนโยบายขยายผลสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) โดยเริ่มพัฒนาเพื่อขยายผลในปี 2554 เป็นต้นมา และในปี พ.ศ. 2556-พ.ศ. 2559 ได้ดำเนินการติดตามประเมินผลสถานศึกษาพบว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทุกแห่ง ผ่านรายการประเมินเกณฑ์คุณภาพของกระทรวงศึกษาธิการ สามารถเป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแนวทางการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นศึกษาการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยการสังเคราะห์จากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย

การบริหารสถานศึกษา ใน 4 ฝ่าย จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545, หน้า 19)

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงบประมาณ
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารทั่วไป

แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข จากแนวคิดของปรีชา พนมปิยา (2555, หน้า 46-52) ดังนี้

- 3 ห่วง ได้แก่
1. ความพอประมาณ
  2. ความมีเหตุผล
  3. ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี

2 เงื่อนไข ได้แก่

1. เงื่อนไขความรู้
2. เงื่อนไขคุณธรรม

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 132 คน และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,493 คน

รวมทั้งสิ้น 2,625 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3, 2563, สื่อออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2563 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607–610) ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีการกระจายไปตามสัดส่วนของประชากรในสถานศึกษาแต่ละอำเภอ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามอำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่ฟ้าหลวง และอำเภอดอยหลวง และวิธีการให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาแต่ละอำเภอ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยจับฉลากแบบไม่ใส่คืน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การบริหารสถานศึกษา ใน 4 ฝ่ายตามหลักแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ท่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ
  - 1.1 การบริหารงานวิชาการตามหลักความพอประมาณ
  - 1.2 การบริหารงานวิชาการตามหลักความมีเหตุผล
  - 1.3 การบริหารงานวิชาการตามหลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี
  - 1.4 การบริหารงานวิชาการตามเงื่อนไขความรู้
  - 1.5 การบริหารงานวิชาการตามเงื่อนไขคุณธรรม
2. การบริหารงานงบประมาณ
  - 2.1 การบริหารงานงบประมาณตามหลักความพอประมาณ
  - 2.2 การบริหารงานงบประมาณตามหลักความมีเหตุผล
  - 2.3 การบริหารงานงบประมาณตามหลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี
  - 2.4 การบริหารงานงบประมาณตามเงื่อนไขความรู้
  - 2.5 การบริหารงานงบประมาณตามเงื่อนไขคุณธรรม

3. การบริหารงานบุคคล
  - 3.1 การบริหารงานบุคคลตามหลักความพอประมาณ
  - 3.2 การบริหารงานบุคคลตามหลักความมีเหตุผล
  - 3.3 การบริหารงานบุคคลตามหลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี
  - 3.4 การบริหารงานบุคคลตามเงื่อนไขความรู้
  - 3.5 การบริหารงานบุคคลตามเงื่อนไขคุณธรรม
4. การบริหารงานทั่วไป
  - 3.1 การบริหารงานทั่วไปตามหลักความพอประมาณ
  - 3.2 การบริหารงานทั่วไปตามหลักความมีเหตุผล
  - 3.3 การบริหารงานทั่วไปตามหลักความมีภูมิคุ้มกันที่ดี
  - 3.4 การบริหารงานทั่วไปตามเงื่อนไขความรู้
  - 3.5 การบริหารงานทั่วไปตามเงื่อนไขคุณธรรม

นิตยาคมศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานสถานศึกษา 4 ฝ่ายตามหลักแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ภาพรวมของขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา โดยมี 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป เป็นภารกิจที่สถานศึกษาควรดำเนินการให้บรรลุผลโดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งยึดหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในด้านต่าง ๆ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้เป็นการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้ง 4 ฝ่าย ดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินการด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน การวางแผนพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอน การแนะแนว นิเทศติดตาม การวิจัย การพัฒนาสื่อ การคัดเลือกแบบเรียน รวมถึงการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นโดยยึดหลักความพอประมาณด้วย

ความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีการยึดหลักการตัดสินใจ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างรอบคอบ มีการยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อม กับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ประกอบกับหลักความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติรวมไปถึงการยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

2. การบริหารงานงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการด้านการเงินและพัสดุ จัดทำแผน อนุมัติการใช้จ่าย เปลี่ยนแปลงงบประมาณ รายงานผลการเบิกจ่าย ตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ รวมถึงบริหารจัดการควบคุมพัสดุ ดูแลบำรุงรักษา และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินโดยยึดหลักความพอประมาณ ด้วยความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีการยึดหลักการตัดสินใจ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างรอบคอบ มีการยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อม กับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ประกอบกับหลักความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติรวมไปถึงการยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

3. การบริหารงานบุคคลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการด้านอัตรากำลังของบุคลากร วางแผน จัดสรร การเลื่อนเงินเดือน วินัยและโทษทางวินัย ส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐานวิชาชีพ และการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายโดยยึดหลักความพอประมาณด้วยความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีการยึดหลักการตัดสินใจ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างรอบคอบ มีการยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อม กับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ประกอบกับ

หลักความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติรวมไปถึงการยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

4. การบริหารงานทั่วไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการด้านการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษา งานเทคโนโลยี ดูแลอาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน ประชาสัมพันธ์ รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นโดยยึดหลักความพอประมาณด้วยความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีการยึดหลักการตัดสินใจจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างรอบคอบ มีการยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อม กับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ประกอบกับหลักความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติรวมไปถึงการยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นสารสนเทศในการวางแผนบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้ข้อมูลการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
3. ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้ข้อมูลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ มุ่งการศึกษาการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัยดังนี้

1. การบริหารการศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการบริหาร
  - 1.2 การบริหารสถานศึกษา
  - 1.3 การบริหารงานสถานศึกษา 4 ฝ่าย
    - 1.3.1 การบริหารงานวิชาการ
    - 1.3.2 การบริหารงบประมาณ
    - 1.3.3 การบริหารงานบุคคล
    - 1.3.4 การบริหารทั่วไป
2. ศาสตร์พระราชา
3. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 3.1 ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 3.2 ความเป็นมาเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
  - 3.3 แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
    - 3.3.1 ความพอประมาณ
    - 3.3.2 ความมีเหตุผล
    - 3.3.3 ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี
    - 3.3.4 เงื่อนไขความรู้
    - 3.3.5 เงื่อนไขคุณธรรม
  - 3.4 ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การบริหารการศึกษา

ความหมายของการบริหาร

การบริหารการศึกษามาจากคำว่า การบริหาร และการศึกษา ซึ่งหากพิจารณาคำว่า การบริหาร อาจพิจารณาได้สองทาง คือ พิจารณาในรูปแบบของกิจกรรมที่มนุษย์ร่วมกัน ดำเนินงานเพื่อการอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าของสังคมประการหนึ่ง และพิจารณาในรูปแบบของยุทธศาสตร์ คือหลักวิชา อันเป็นสาขาหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการ กระบวนการ และปัจจัยที่จะช่วยให้มนุษย์สามารถดำเนินงานของหน่วยงานองค์การ สังคม และประเทศชาติ อย่างเป็นระบบระเบียบเพื่อให้การพัฒนา ไปตามแนวทางที่กลุ่มชนนั้นมีความประสงค์ ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานทางด้านการศึกษาได้ให้ความหมายและการบริหารการศึกษา สรุปลงได้ดังนี้

ถวิล เกษสุพรรณ (2552, หน้า 32) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกัน ดำเนินงาน โดยใช้ทรัพยากรการบริหารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพ ของสังคมตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

วีรยุทธ ชาตะกาญจน์ (2552, หน้า 33) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การร่วมมือกัน ปฏิบัติงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันและมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยรูปแบบการบริหารมีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. การบริหารเป็นการที่กลุ่มบุคคลร่วมมือกันทำกิจกรรม
3. การบริหารเป็นการทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
4. การบริหารเป็นการทำกิจกรรมโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

สมเดช สวานดี (2553, หน้า 32) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลปะในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกระบวนการเรียนรู้ และความเจริญของงานของบุคคลและสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากการศึกษาความหมายของการบริหารศึกษาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหาร การศึกษาหมายถึง กระบวนการทางสังคมที่ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม อันได้แก่ เด็ก เยาวชน ประชาชน เพื่อให้เป็นกำลังคนที่มีประสิทธิภาพของสังคม

การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการและภาระงานของผู้บริหารโรงเรียน ที่จะนำ โรงเรียนนั้นก้าวไปสู่ความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ โดยทั้งนี้เป็น

กระบวนการที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้กระบวนการทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้โรงเรียนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มศักยภาพ มีผู้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนได้หลากหลายดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 15) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งควรพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คำนึงถึงความสะดวกที่ให้แก่ครูในเรื่องของอุปกรณ์เครื่องมือและบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2557, หน้า 4) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้านนับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

จรุณี แก้วเอี่ยม (2557, หน้า 2) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า หมายถึงกระบวนการทำงานกับคนและโดยคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร

ลวัฒน์ร์ณ์ ชัยกิจธนาภรณ์ (2559, หน้า 13) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึงกระบวนการทำงานให้สำเร็จโดยต้อง อาศัยกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการการศึกษาบริหารกิจกรรมทุกชนิดและดำเนินการทุกอย่าง ของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจัดให้ประชาชนทุกคนในสังคมนั้น ได้นำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ไปพัฒนาชีวิตและสามารถอยู่ในสังคมร่วมกันได้อย่างมีความสุข ตามศักยภาพของตน

เลิศลักษณ์ ราคามผล (2560, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานร่วมกับบุคคลมีอาชีพ และชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

นพดล อูริตวี (2561, หน้า 17) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรการบริหารอย่างเหมาะสม ตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานงบประมาณ เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์กร ได้กำหนดไว้ และสามารถบริการทางการศึกษาแก่สังคมได้เป็นอย่างดี

อร่าม วัฒนนะ (2561, หน้า 37) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารสถานศึกษาเป็น กระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และองค์คณะบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายใน สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ตามมาตรฐานและคุณภาพให้แก่เยาวชนที่ทำให้เกิดการพัฒนา ในทุก ๆ ด้าน อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข

พระใบฎีกาธนกิจ นริสสุโร (เทือกทอง) (2561, หน้า 11) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารในสถานศึกษา เกี่ยวกับ ภารกิจการให้บริการ วัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในองค์กรที่ร่วมมือกันในการบริหารจัดการกิจกรรมของสถานศึกษาในขอบข่าย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป เพื่อปฏิบัติการกิจของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานสถานศึกษา 4 ฝ่าย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545, หน้า 19) กล่าวว่า กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป

1. ด้านการบริหารวิชาการ

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

- 1.9 การนิเทศการศึกษา
- 1.10 การแนะแนว
- 1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ วังค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 1.16 การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- 1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
2. ด้านการบริหารงบประมาณ
  - 2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
  - 2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
  - 2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
  - 2.4 การขอโอนการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
  - 2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
  - 2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
  - 2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
  - 2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
  - 2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
  - 2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
  - 2.11 การวางแผนพัสดุ
  - 2.12 การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์หรือ สิ่งก่อสร้างที่ใช้เงิน งบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี
  - 2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
  - 2.14 การจัดหาพัสดุ
  - 2.15 การควบคุมดูแลบำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

- 2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 2.17 การเบิกเงินจากคลัง
- 2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- 2.19 การนำเงินส่งคลัง
- 2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. ด้านการบริหารบุคคล

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
- 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้นการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 3.6 การลาทุกประเภท
- 3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 3.12 การออกจากราชการ
- 3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
- 3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- 3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
- 3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

- 3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต

3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4. ด้านการบริหารทั่วไป

- 4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
  - 4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
  - 4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
  - 4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
  - 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
  - 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
  - 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
  - 4.8 การดำเนินงานธุรการ
  - 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
  - 4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
  - 4.11 การรับนักเรียน
  - 4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบรวมหรือเลิกสถานศึกษา
  - 4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
  - 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
  - 4.15 การทัศนศึกษา
  - 4.16 งานกิจการนักเรียน
  - 4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
  - 4.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
  - 4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
  - 4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน
  - 4.21 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
  - 4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน
- ภาคภูมิ ภูมาก (2555, สื่อบนไลน์) ขอบข่ายการบริหาร สถานศึกษา แนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อให้การบริหารโรงเรียนสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพึงพอใจมากที่สุด ตามเป้าหมายการจัดการศึกษา ที่ให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ขอบข่ายการบริหาร สถานศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. การบริหารวิชาการ มีภาระงานดังนี้
  - 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  - 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
  - 1.3 การวัดประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน
  - 1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
  - 1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  - 1.7 การนิเทศการศึกษา
  - 1.8 การแนะแนวการศึกษา
  - 1.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
  - 1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
  - 1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
2. การบริหารงบประมาณ มีภาระงานดังนี้
  - 2.1 การจัดทำและเสนอขอของบประมาณ
  - 2.2 การจัดสรรงบประมาณ
  - 2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
  - 2.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
  - 2.5 การบริหารการเงิน
  - 2.6 การบริหารบัญชี
  - 2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
3. การบริหารงานบุคคล มีภาระงานดังนี้
  - 3.1 การวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง
  - 3.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
  - 3.3 การส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
  - 3.4 วินัยและการรักษาวินัย
  - 3.5 การออกจากราชการ
4. การบริหารทั่วไป มีภาระงานดังนี้

- 4.1 การดำเนินงานธุรการ
- 4.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4.3 งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและบริหารทั่วไป
- 4.8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.10 การรับนักเรียน
- 4.11 การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบอกระบบและตามอัธยาศัย
- 4.12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.13 งานส่งเสริมกิจการนักเรียน
- 4.14 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.15 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชนองค์กร
หน่วยงาน และสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่และหน่วยงานอื่น
- 4.17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.18 งานบริการสาธารณะ

เจนจิรา ลัตย์มาก (2559, หน้า 44) ได้กล่าวว่า งานหลักของการบริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งงานแต่ละด้านจะมีขอบข่ายของงาน และมีบุคลากรที่ต้องรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่อย่างถูกต้องเหมาะสมภายใต้กฎระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการเป็นพื้นฐาน แนวทางในการปฏิบัติงานแต่ละงาน และมีการประสานงานซึ่งกันและกันภายในสถานศึกษา เพื่อให้งานของทุกฝ่ายประสบผลสำเร็จไปในทิศทางเดียวกันตามเป้าหมายของสถานศึกษา โดยงานทั้ง 4 ด้านนี้จะอยู่ภายใต้ความเห็นชอบ การตัดสินใจ การกำกับควบคุมดูแลงานของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ภาพรวมของขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพึงพอใจมากที่สุดตามเป้าหมายการจัดการศึกษา โดยมี 4 ด้าน

คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เป็นภารกิจที่สถานศึกษาควรดำเนินการให้บรรลุผล

1. การบริหารวิชาการ ดำเนินการด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน การวางแผนพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอน การแนะแนว นิเทศติดตาม การวิจัย การพัฒนาสื่อ การคัดเลือกแบบเรียน รวมถึงการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

2. การบริหารงานงบประมาณ ดำเนินการด้านการเงินและพัสดุ จัดทำแผน อนุมัติ การใช้จ่าย เปลี่ยนแปลงงบประมาณ รายงานผลการเบิกจ่าย ตรวจสอบติดตามและรายงาน การใช้งบประมาณ รวมถึงบริหารจัดการควบคุมพัสดุ ดูแลบำรุงรักษา และจัดหาผลประโยชน์ จากทรัพย์สิน

3. การบริหารงานบุคคล ดำเนินการด้านอัตรากำลังของบุคลากร วางแผน จัดสรร การเลื่อนเงินเดือน วินัยและโทษทางวินัย ส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐานวิชาชีพ และการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมาย

4. การบริหารงานทั่วไป ดำเนินการด้านการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษา งานเทคโนโลยี ดูแลอาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน ประชาสัมพันธ์ รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่น

ศาสตร์พระราชา

เดชา ปุณฺณบาล (2560, หน้า 13–16) กล่าวว่า ศาสตร์พระราชา คือ การน้อมนำพระบรมราโชวาท ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่พระราชทาน แก่ปวงชนชาวไทย มากำหนดเป็นหลักในการปฏิบัติ เป็น “ศาสตร์ของแผ่นดิน” สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มีพระราชดำรัส เมื่อปี 2554 ว่า “เป้าหมายในการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 คือ ‘การพัฒนาที่ยั่งยืน’ เพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของ คน โดยไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อมให้คนมีความสุขโดยต้องคำนึง เรื่องสภาพภูมิศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา เชื้อชาติ และภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม แม้ว่าวิธีการพัฒนามีหลากหลาย แต่ที่สำคัญ คือ นักพัฒนา จะต้องมีความรัก ความหวังใย ความรับผิดชอบ และการเคารพในเพื่อนมนุษย์ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเกี่ยวข้องกับมนุษยชาติ และเป็นเรื่องของจิตใจ”

เมื่อ 28 ตุลาคม 2559 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวใน รายงาน “ศาสตร์พระราชาสู่การ ปฏิบัติอย่างยั่งยืน” ในการพัฒนาเศรษฐกิจสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 รวมทั้งการพัฒนาประเทศเพื่อก้าวเข้าสู่สังคมโลกทั้งใน ระดับภูมิภาค และ ในระดับโลก

เพื่อน้อมนำพระราชดำรัส ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช ที่ให้ “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง” ของการพัฒนามาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยไม่ให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ ประชาชนมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์จากการพัฒนาอย่างแท้จริง ให้มีความอยู่ดีกินดี รัฐบาล ฯพณฯ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้เชื่อมโยง “ศาสตร์พระราชา” ในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP-Sufficiency Economy Philosophy) กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs-Sustainable Development Goal) ประสบความสำเร็จในการสร้างความตระหนักและการยอมรับในระดับหนึ่งโดยสรุปของ “ศาสตร์แห่งพระราชา” ที่สำคัญดังนี้

1. โครงการฝนหลวง จากพายุฝนฟ้าคะนอง ผ่านทุ่งนา สุ่มหาน้ำ วิธีทำฝนหลวงมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ก่อทวน คือ การตัดแปรสภาพอากาศ หรือก่อเมฆในขณะนั้น เพื่อกระตุ้นให้มวลอากาศชั้นโทรโปสเฟียร์ชั้นล่างเบื้องบนอันเป็นการชักนำไอน้ำหรืออากาศชื้นเข้าสู่กระบวนการ “การเกิดเมฆ” ขั้นตอนที่ 2 เลี้ยงให้อ้วน คือ การตัดแปรสภาพอากาศเพื่อทำให้เมฆเจริญขึ้นจนมีขนาดใหญ่หนาแน่นและพร้อมที่จะตกลงมาเป็นฝน ขั้นตอนที่ 3 ใจเมดี คือ การตัดแปรสภาพอากาศที่จะกระตุ้นให้เม็ดละอองเมฆปะทะชนกันแล้วรวมตัวเข้าด้วยกันจนมีขนาดใหญ่ขึ้น ขณะเดียวกันก็เป็นการลดแรงไหลพาชั้นเบื้องบนเพื่อให้เม็ดน้ำมีขนาดใหญ่ตกลงสู่เบื้องล่างแล้วเกิดเป็นฝนตกลงมาสู่เป้าหมาย

2. ฝายชะลอความชุ่มชื้น (Check Dam) หรือฝายแม้ว ฝายแม้วเป็นการใช้วัสดุธรรมชาติที่หาง่ายในท้องถิ่น เช่น ก้อนหินและไม้เพื่อก่อเป็นฝายขวางร่องน้ำหรือห้วยเล็ก ๆ ทำหน้าที่กักกระแสน้ำไว้ให้ไหลช้าลงและให้น้ำสามารถซึมลงใต้ผิวดินสร้างความชุ่มชื้นในบริเวณนั้น อีกทั้งยังช่วยดักตะกอนดินและทรายไม่ให้ไหลลงสู่แหล่งน้ำเบื้องล่าง

3. หลุมแฝก การปลูกหญ้าแฝกตามแนวระดับเพื่อช่วยชะลอความชุ่มชื้นไว้ในดินโดยรากของหญ้าแฝกจะขยายออกด้านข้างเป็นวงเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 50 เซนติเมตร และจะแทงลงไปเป็นแนวลึกใต้ดิน 1-3 เมตร แล้วสานกันเป็นแนวกำแพงดูดซับความชุ่มชื้นให้แก่ผิวดิน

4. ทฤษฎีใหม่ เป็นการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กบนผิวดินในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร โดยแบ่งที่ดินสำหรับใช้ชุดเป็นสระเก็บน้ำให้สามารถใช้ทำการเกษตรได้ตลอดปีและสามารถเลี้ยงปลาไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้บริเวณขอบสระยังสามารถใช้ปลูกพืชผักสวนครัวได้อีกด้วย

5. โครงการแก้มลิง หลักการของโครงการ คือ เมื่อเกิดน้ำท่วมก็ขุดคลอง ชักน้ำให้ไหลมารวมกันเก็บไว้ในแหล่งพักน้ำแล้วจึงค่อยทำการระบายลงสู่ทะเลผ่านทางประตูระบายน้ำ

ในช่วงที่ปริมาณน้ำทะเลลดลง ขณะเดียวกันก็สามารถสูบน้ำออกจากคลองที่เป็นแก้มลิงลงสู่ทะเลตลอดเวลาเพื่อที่น้ำจากตอนบนจะได้ไหลลงมาได้เรื่อย ๆ และเมื่อใดก็ตามที่ระดับน้ำทะเลขึ้นสูงกว่าระดับน้ำในคลองที่เป็นแก้มลิงก็ให้ปิดประตูระบายน้ำกั้นไม่ให้น้ำทะเลไหลย้อนกลับเข้ามา

6. การใช้น้ำดีไล่น้ำเสีย การใช้น้ำดีไล่น้ำเสียเป็นการนำน้ำคุณภาพดีจากแม่น้ำเจ้าพระยาส่งเข้าไปไล่น้ำเสียตามคลองในเขต กรุงเทพฯ และปริมณฑล ได้แก่ คลองบางเขน คลองบางซื่อ คลองแสนแสบ คลองเทเวศร์ และคลองบางลำพู เพื่อช่วยลดปัญหาความเน่าเสียของน้ำในคลองต่าง ๆ คล้ายกับการ “ซักโครก” คือ ปิดและเปิดน้ำให้ได้จังหวะตามเวลาน้ำขึ้นน้ำลง หากน้ำขึ้นสูงก็เปิดประตูน้ำ ให้น้ำดีเข้าไปไล่น้ำเสีย ครั้นน้ำทะเลลงก็เปิดประตูถ่ายน้ำเสียออกจากคลองไปด้วย

7. กังหันน้ำชัยพัฒนา กังหันน้ำชัยพัฒนา หรือ เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำ หมุนช้าแบบทุ่นลอยเป็นกังหันน้ำเพื่อบำบัดน้ำเสียด้วยวิธีการเติมอากาศ ทำงานโดยการหมุนปั่นเพื่อเติมอากาศให้น้ำเสียกลายเป็นน้ำดี สามารถประยุกต์ใช้บำบัดน้ำเสียจากการอุปโภคของประชาชน น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งเพิ่มออกซิเจนให้กับบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทางการเกษตร ใช้บำบัด น้ำเสียที่เกิดจากชุมชนและอุตสาหกรรมลักษณะเป็นเครื่องกลหมุนช้าแบบทุ่นลอยเพื่อช่วยเติมออกซิเจนที่ผิวน้ำ

8. การบำบัดน้ำเสียโดยใช้จุลินทรีย์ การบำบัดน้ำเสียด้วยจุลินทรีย์สามารถทำได้ 2 วิธี คือ วิธีที่ 1 การใช้น้ำหมักชีวภาพโดยการใช้น้ำหมักชีวภาพปริมาณ 1 ต่อ 500 ส่วนราดลงในน้ำทิ้งจากครัวเรือน ตลาดสด ฟาร์มปศุสัตว์ หรือโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อให้จุลินทรีย์ช่วยย่อยสลายอินทรีย์สารในแหล่งน้ำนอกจากนี้ น้ำหมักชีวภาพยังสามารถนำไปใช้ได้ดีในการปรับสภาพน้ำในบ่อประมงทั้งบ่อเลี้ยงกุ้งและปลาได้เป็นอย่างดี วิธีที่ 2 ลูกระเบิดจุลินทรีย์ เป็นการบำบัดและฟื้นฟู แหล่งน้ำให้ดีขึ้นด้วยจุลินทรีย์เช่นเดียวกับการใช้น้ำหมัก ประกอบด้วยโคลนจากท้องน้ำ 50 กิโลกรัม, รำ 10 กิโลกรัม, ปุ๋ยอินทรีย์เม็ดหรือผง 50 กิโลกรัมและน้ำหมักชีวภาพที่หมัก จนได้ที่แล้ว 3 เตือนขึ้นไป โดยนำทุกอย่างมาผสมเข้าด้วยกัน จนสามารถปั้นเป็นก้อนขนาดเท่าลูกเปตอง นำไปฝังไว้ในที่ร่มจนแห้งสามารถนำไปบำบัดน้ำได้โดยใช้ในอัตราส่วน 5 กิโลกรัมต่อน้ำ 1 ล้านลิตร หรือ 25 กิโลกรัมต่อพื้นที่ 1 ไร่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพน้ำที่เน่าเสีย ในบริบทของท้องถิ่นนั้น ปัจจุบันได้มีการน้อมนำแนวพระราชดำริ มาปฏิบัติเพื่อให้ เป็นไปตาม “แผนพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น ในด้าน การเกษตรและแหล่งน้ำ” (Local Sufficiency Economy Plan: LSEP) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นทางเดินที่มากถูกทางแล้ว

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อภิชัย พันธเสน (2550, หน้า 22) ได้ให้คำจำกัดความของเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นข้อเสนอในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวทางของพุทธธรรมอย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากในพระราชดำรัสหนึ่ง ได้ให้คำอธิบายถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่า “คือ ความพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภมาก และต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น” การดำรงชีวิตอยู่ได้ จำเป็นที่จะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญสี่ประการ ซึ่งได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ซึ่งในโลกยุคทุนนิยมอย่างเช่น ปัจจุบันนี้ปัจจัยทั้งสี่ไม่อาจจะหามาได้ปราศจากเงิน ซึ่งถือว่าเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว การได้มาซึ่งเงินนั้น จำเป็นที่บุคคลจะต้องประกอบสัมมาอาชีพ และนำเงินที่ได้มานั้นไปแลกเปลี่ยนให้ได้มาซึ่งปัจจัยในการดำรงชีวิต

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ (2550, หน้า 17) กล่าวว่า คำว่าเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีในตำรา ไม่เคยมีระบบเศรษฐกิจพอเพียงมีอย่างอื่นแต่ไม่ใช่คำกล่าวนี้แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงปรากฏอยู่ในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมาช้านาน ในรูปของหลักการสร้างความพออยู่พอกินและพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแนวคิดนี้เพื่อใช้ปรับทิศทางการพัฒนาประเทศไทยเป็นครั้งแรก

สุนัย เศรษฐบุญสร้าง (2550, หน้า 10) กล่าวว่า เศรษฐกิจแบบพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงจะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมมาใช้ในการวางแผนเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกระดับ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 5) ได้ให้ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต

และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

จिरายู อิศรางกูร ณ อยุธยา (2551, หน้า 52) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่พอประมาณ ความมีเหตุผล หมายถึง การใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมให้พร้อมรับต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรอบตัว ปัจจัยเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้นั้นจะต้องอาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นเงื่อนไขพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการดำเนินชีวิตและการประกอบการงาน ส่วนเงื่อนไขคุณธรรม คือ การยึดถือคุณธรรมต่าง ๆ อาทิ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร การมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมและการแบ่งปัน ฯลฯ ตลอดเวลาที่ประยุกต์ใช้ปรัชญา

เกษม วัฒนชัย (2551, หน้า 11) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึง แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยสามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับ ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน ไม่ต้องต่อต้านโลกาภิวัตน์ตรงกันข้ามให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ปรียานุช ธรรมปิยา (2555, หน้า 55) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการ และแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคลในองค์การโดยคำนึงถึงความพอประมาณกับศักยภาพของตนเอง สภาพแวดล้อม ความมีเหตุผลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง คือ ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตโดยใช้ความรู้ต่าง ๆ อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบและระมัดระวังควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม คือ รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี ละอายที่จะทำความชั่ว เกรงกลัวต่อผลจากการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือสังคม มีการแบ่งปันช่วยเหลือเพื่อเผื่อแผ่และชีวิตอื่น ๆ เห็นความสำคัญของการร่วมมือปรองดองกันในสังคม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้าด้วยกันร่วมสร้างสรรค์พลังในทางบวกอย่าง

รู้จักสามัคคีนำไปสู่การพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าที่สุดและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัตถุ วัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยมต่าง ๆ

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตโดยสามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับ ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน ถึงระดับรัฐ เพื่อพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายใต้กระแสโลกยุคโลกาภิวัตน์เป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9

ความเป็นมาเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550, หน้า 3) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

อภิชัย พันธเสน (2550, หน้า 1-9) การพัฒนาในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงนั้น พื้นฐานการพึ่งตัวเองเป็นสิ่งสำคัญ โดยพยายามนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกันก็ต้องไม่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม และถ้าหากเป็นไปได้ต้องฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นด้วยหรือเป็นการพัฒนาที่เพิ่มพูนในทุกประเภทไม่ว่าทุนมนุษย์ซึ่งประกอบด้วยความเพียร ความสามารถ สติปัญญา และการพัฒนาจิต ทุนสังคม คือ การช่วยเหลือ เผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์สุจริต ที่ก่อให้เกิดการร่วมมือกัน ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมทุนทางด้านกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นเงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักร และเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งเกิดสถานการณ์ดังกล่าวได้ จะต้องปราศจากซึ่งความโลภหรือความเห็นแก่ตัวมากเกินไป ซึ่งจะทำให้เราสามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยรู้จักพอ คือ พอมีพอกิน หรือพอมีพอใช้ และตั้งอยู่ในความไม่ประมาทซึ่งก็เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี สำหรับการพัฒนาประเทศโดยรวมจะต้องมีการพัฒนาเป็นขั้นเป็นตอน โดยใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา

ธีรพงษ์ มหาวิโร (2550, หน้า 42) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้พยายามนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหัวใจสำคัญของ

การกำหนดแผนดังกล่าว แต่เนื่องจากความเข้าใจในความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความลึกซึ้งซึ่งยังไม่เป็นที่เข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ประกอบกับรัฐบาลที่ผ่านมาก็มิได้มีความพยายามที่จะนำแผนดังกล่าวมาใช้เป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง นโยบายที่เน้นการเข้าถึงแหล่งทุนเป็นสำคัญกลับมีผลในการทำลายความสามารถในถาวรพึ่งตนเองอันเป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง หรือนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการเน้นการเพิ่มอำนาจการใช้จ่ายของประชาชน โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบทางลบในระยะยาว นโยบายเช่นนี้ย่อมสวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยเหตุผลดังกล่าวแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) จึงนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางโดยมุ่งพัฒนา สังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบคลุมรอบอุ้น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ และทรัพยากรยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี

ปริยานุช ธรรมปิยา (2555, หน้า 1-8) จากวิกฤตเศรษฐกิจการเงินของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2540 ที่เกิดจากการเปิดเสรีทางการเงิน หรือที่เรียกว่า BIBF (Bangkok International Banking Falit) ซึ่งเป็นการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศได้อย่างเสรี ทำให้ประเทศไทยอยู่ในสภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่ ต้องขอรับความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือที่เรียกกันว่า IMF

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีกระแสพระราชดำรัสเมื่อเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2540 "...ความจริงเคยพูดเสมอในที่ประชุมอย่างนี้ว่า การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่าอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง อันนี้ก็เคยบอกว่าความพอเพียงไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรืออำเภอ จะต้องมีความพอเพียง พอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ ก็ขายได้ แต่ขายในที่ที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็มาบอกว่าล้าสมัย จริงอาจล้าสมัยคนอื่นเขาต้องการเศรษฐกิจที่ ต้องมีการแลกเปลี่ยน เรียกว่าเศรษฐกิจการค้า ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบพอเพียง เลยรู้สึกว่าไม่หรูหรา แต่เมืองไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ว่าผลิตให้พอเพียงได้..."

พระราชดำรัสข้างต้นในปี พ.ศ. 2540 คำว่า "ให้มีพอเพียงกับตัวเอง" "เศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน" "เศรษฐกิจแบบพอเพียง" ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการจุดประกายทำให้คนไทยและ

รวมถึงชาวโลกได้ตั้งสติคิดถึงความเหมาะสมในการพัฒนาการเศรษฐกิจเช่นที่ผ่านมาและหันมาให้ความสนใจอย่างจริงจังกับแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาภายใต้ชื่อ "เศรษฐกิจพอเพียง" ซึ่งต่อมา ก็ได้มีผู้สนับสนุนความคิดนี้เป็นจำนวนมากจนกระทั่งกลายเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาประเทศไทย ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 กล่าวคือตั้งแต่ปี 2545 จนถึงปัจจุบัน และได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในเวทีโลกในฐานะที่เป็นทางเลือกในการพัฒนา มุ่งให้เกิดผลที่ยั่งยืน

ปรียานุช ธรรมปิยา (2555, หน้า 12-20) นอกจากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน ในเดือนธันวาคม 2541 ไว้ว่า

"...คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด-อันนี้ ไม่ให้เศรษฐกิจมีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุขพอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีหรรษาก็ได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง... ฉะนั้นความพอเพียงนี้ก็แปลว่า ความพอประมาณและความมีเหตุผล..."

"....คำว่าพอเพียง มีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่าพอมีพอกิน พอมีพอกิน ถ้าใครได้มาอยู่ที่นี้ ในศาลานี้ เมื่อ เท้าไหว 20 ปี 25 ปี เมื่อปี 2517 ถึง 2541 ก็ 24 ปีใช้ไหม วันนั้นได้พูดว่า เราควรจะปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนพอมีพอกิน ก็ใช้ได้ ถ้ายิ่งทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทย เวลานั้นก็เริ่มจะไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย สมัยก่อนนี้ก็พอมีพอกิน จึงต้องมีนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะให้ทุกคนมีพอเพียงได้..."

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความเป็นมาเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดและแนวปฏิบัติในการพัฒนาทุกระดับ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงพระราชทาน ผ่านพระราชดำรัสในโอกาสต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เป็นการชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ซึ่งผ่านคำว่า "พอมีพอกิน พอมีพอใช้" พระองค์ได้ทรงใช้คำว่าเศรษฐกิจพอเพียง ครั้งแรกในปี 2540 โดยมีแนวคิดยึดหลัก ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงการจะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดีพอสมควร ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมมาใช้ในการวางแผน

แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อภิชาติ พันธเสน (2550, หน้า 1-9) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงเน้นพื้นฐานการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญโดยพยายามนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกันก็ต้องไม่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมและหากเป็นไปได้ต้องฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นด้วยหรือเป็นการพัฒนาเพิ่มพูนในทุกประเภทไม่ว่าทุนมนุษย์ซึ่งประกอบด้วยความเพียร ความสามารถ สติปัญญา และการพัฒนาจิต ทุนสังคม คือ การช่วยเหลือ เพื่อแผ้ว ความซื่อสัตย์สุจริต ที่ก่อให้เกิดความร่วมมือกัน ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม ทุนทางด้านกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นเงิน ทุนเครื่องมือ เครื่องจักร และเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งเกิดสถานการณ์ ดังกล่าว ได้จะต้องปราศจากซึ่งความโลภหรือความเห็นแก่ตัวมากจนเกินไป ซึ่งจะทำให้เราสามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยรู้จักพอ คือ พอมีพอกิน หรือพอมีพอใช้ และตั้งอยู่ในความไม่ประมาทซึ่งก็เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี สำหรับการพัฒนาประเทศโดยรวมจะต้องมีการพัฒนาเป็นตอนโดยหลักวิชาการหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่แต่ละขั้นตอนของการพัฒนา

จิราภุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2551, หน้า 52) กล่าวหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่พอประมาณ ความมีเหตุผล หมายถึง การใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรอบตัว ปัจจัยเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องอาศัยความรู้ และคุณธรรม เป็นเงื่อนไขพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการดำเนินชีวิตและการประกอบการงาน ส่วนเงื่อนไขคุณธรรม คือ การยึดถือคุณธรรมต่าง ๆ อาทิ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร การมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมและการแบ่งปัน ฯลฯ

สมพร เทพสิทธิ์า, (2553, สื่อออนไลน์) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน หรือ 5 ด้าน หรือ 3 ลักษณะ 2 เงื่อนไข ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ อ้างกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การยึดตนอยู่บนทางสายกลางก็เป็นได้

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล คือ การเตรียมพร้อมรับมือกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

4. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

5. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตความอดทน ความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ปรีชานุช ธรรมปิยา (2555, หน้า 46-52) กล่าวว่า การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ได้แก่ กรอบแนวคิด คุณลักษณะ หลักการ เงื่อนไขพื้นฐาน เป้าหมาย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. กรอบแนวคิด

1.1 เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตน (Economic Life Guiding Principles) ในทางที่ควรจะเป็น (Secularized Normative Prescription) โดยพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย (Positive Aspect) และตลอดระยะเวลากว่า 30 ปีที่ผ่านมาได้มีการทดลองดำเนินโครงการพัฒนาที่หลากหลายตามแนวพระราชดำริ เพื่อหาแนวทางและรูปแบบการพัฒนาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

1.2 เป็นปรัชญาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (Timely/ Timeless) กล่าวคือ ได้มีพระราชดำรัส มาตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ

ในปี 2540 และสามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อก้าวออกจากวิกฤตและพัฒนาในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

1.3 เป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัต (Dynamic) กล่าวคือสถานการณ์ในโลกนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากความเชื่อมโยงของปัจจัยต่าง ๆ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

1.4 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) ลักษณะหนึ่ง โดยมองว่าชุมชนและประเทศต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี วัฒนธรรม และค่านิยมทางสังคม

2. คุณลักษณะ

2.1 เป็นปรัชญาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ (Scalable) ทั้งระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับรัฐ นอกจากนี้ยังสามารถใช้ได้กับทุกระดับทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจ

2.2 แนวคิด ทางสายกลาง (Middle Path) เป็นหัวใจสำคัญของปรัชญาที่นำมาใช้ในการบริหารและพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกแห่งความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ กล่าวคือ

2.2.1 ไม่ใช้การปิดประเทศอย่างสิ้นเชิง หรือเปิดเสรีอย่างเต็มที่ โดยไม่มีการเตรียมความพร้อมของคนและสังคม ในการเข้าสู่กลไกตลาด

2.2.2 ไม่ใช้การอยู่อย่างโดดเดี่ยว (Independence) หรือพึ่งพิงภายนอกหรือคนอื่นทั้งหมด (Dependence) ก่อนที่จะไปพึ่งคนอื่น

3. หลักการ

หลักการ หรือค่านิยม 3 ข้อของความพอเพียง สำหรับใช้ในการบริหารจัดการ ความพอเพียง (Sufficiency) หรือการจัดการอย่างพอเพียง จะต้องประกอบด้วย 3 หลักการพร้อม ๆ กัน อย่างเป็นองค์รวม กล่าวคือกิจกรรมใด ๆ ที่ขาดคุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่งไป ไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นความพอเพียงหรือมีการจัดการอย่างพอเพียง หลักการ 3 ข้อ ประกอบด้วย 1) ความพอประมาณกับศักยภาพของตนเอง และสภาวะแวดล้อมตามความเป็นจริง 2) ความมีเหตุผลบนพื้นฐานความถูกต้องและ 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตที่ต้องประสบกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตลอดเวลา ซึ่งสามารถนำหลักการ 3 ข้อนี้ ใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจและกระทำ ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของตนเองหรือภายในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อนที่จะแสวงหาทรัพยากร แหล่งทุน วัตถุดิบ หรือสิ่งของบริการต่าง ๆ จากภายนอกจึงจะเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างพอเหมาะ พอควร กับสถานะทางเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ภูมิสังคม เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจากภายใน โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่นชุมชนก่อน และจึงค่อยขยาย เชื่อมโยงกับภายนอกอย่างเป็นขั้นตอนตามความจำเป็น

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของความถูกต้อง ความเป็นจริงตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากกรกระทำนั้น ๆ ทั้งในระยะสั้น ระยะยาว ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและส่วนรวมอย่างรอบคอบ การพิจารณาแยกแยะ ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัยต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อผิดพลาดน้อย และเช่นเดียวกันการที่จะวางแผนดำเนินการหรือจะทำอะไรอย่างสมเหตุสมผลได้นั้น ต้องอาศัยความรู้รอบรู้ มีความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ที่จะจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ มีความรอบคอบในการคิดพิจารณา ตัดสินใจโดยใช้สติปัญญาด้วยความตั้งมั่นของจิตที่มีคุณภาพในทางที่ถูกที่ควร

3.3 การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในคนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคนวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมเพื่อสามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ ท่วงที กล่าวโดยย่อคือ การที่เห็นว่าทุกอย่างไม่แน่นอน มีความเป็นไปได้ที่จะแปรปรวน ผันผวน เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ฉะนั้นการที่จะทำอะไรก็ตาม ต้องไม่เสี้ง ไม่ประมาท คิดถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นแล้วเตรียมตนเองและผู้เกี่ยวข้องให้มีภูมิด้านทานที่จะคุ้มกันตัวเองได้ เตรียมวิธีการทำงานในรูปแบบต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะสามารถดำเนินการกิจต่อไปได้โดยไม่ชุลกชุลก ต้องหยุดชะงักกลางคัน และนำมาซึ่งความต่อเนื่องของการพัฒนาในระยะยาว

ทั้งสามองค์ประกอบดังกล่าว คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีนั้น มีความเป็นองค์รวมที่เกี่ยวข้องกัน ไม่สามารถแยกจากกันได้ เช่น การตัดสินใจ ในระดับของความพอประมาณนั้นต้องตั้งอยู่บนเหตุผลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง และการต้องเพื่อเหลือเพื่อขาดเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้วยในขณะเดียวกัน จึงจะเป็นความพอประมาณที่พอเพียง

4. เงื่อนไขพื้นฐาน

เงื่อนไขสำคัญที่เป็นพื้นฐานในการจัดการอย่างพอเพียง คือ การมีคุณธรรมกำกับความรู้ ซึ่งมีเงื่อนไข ดังนี้

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย การฝึกฝนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบและความระมัดระวังที่จะนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและในชั้นปฏิบัติ ความรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจอย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ จึงต้องมีการแสวงหาความรู้ เพิ่มพูนความรู้ จัดการความรู้ ต่อยอดความรู้ อยู่ตลอดเวลา ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในโลก

4.1.1 ความรอบรู้ คือ มีความรู้ (Stock of All Relevant Knowledge) เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐาน สำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่าง ๆ

4.1.2 ความรอบคอบ คือ ความสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่าง ๆ เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (Connectivity of All Acquired Knowledge) ประกอบการวางแผนก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติทุกขั้นตอน

4.1.3 ความระมัดระวัง คือ ความมีสติ ในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นไปใช้ในทางปฏิบัติ (Utilization of Knowledge at Any Point of Time with Carefulness and Attentiveness) เพราะในความเป็นจริงแล้ว สถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น การนำความรู้และความรอบคอบมาใช้ จึงต้องอาศัยความระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ ที่เปลี่ยนแปลง

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม เป็นเงื่อนไขที่จะต้องเสริมสร้างให้เป็นพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ประกอบด้วย คັນจิตใจ คือ การตระหนักในคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้อง และเหมาะสมในการดำเนินชีวิต และด้านการกระทำ หรือแนวทางการดำเนินชีวิต คือ มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่วอกแวก ไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปันและรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ทั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมายที่เน้นเป็นพิเศษในการเสริมสร้างเงื่อนไข 2 ด้านข้างต้น คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ เนื่องจากการกระทำใด ๆ ของคนกลุ่มนี้สามารถก่อให้เกิดผลกระทบในสังคมวงกว้างได้

5. เป้าหมาย

แนวทางปฏิบัติในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต คือ การทำให้เกิดทั้งแนวทางพัฒนา (Development Path) และเป้าหมายการพัฒนา (Development Goal) ที่สมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การพัฒนาที่สมดุล

และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในทุกด้าน ทั้งด้านวัตถุหรือเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยมุ่งผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาวให้รอดพ้นจากภัยและวิกฤตในแต่ละช่วงเวลา เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนาความพอเพียงจึงเป็นทั้งวิธีการในการบริหารจัดการกระบวนการ ที่คำนึงถึงความพอประมาณอย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อให้เกิดความสมดุล ทั้งในระหว่างกระบวนการและผล ที่เกิดความสมดุล ทั้งในระหว่างกระบวนการและผลที่เกิดขึ้น และเป็นการบริหารจัดการที่คำนึงถึงการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อสามารถพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาดังที่สำคัญอย่างมากเกี่ยวกับเป้าหมายของความสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงตามค่านิยม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือการพัฒนาในแต่ละขั้นตอนนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการพัฒนาใน 4 คน ได้แก่ วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม อย่างองค์รวม คือ ไม่แยกส่วน แต่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นเหตุผลทั้ง 4 มิติ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินชีวิต กระบวนการผลิตและบริการ และในขณะเดียวกันก็เป็นปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินชีวิต กระบวนการผลิตและบริการ และในขณะเดียวกันก็เป็นปัจจัยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาในคราวเดียวกันจากมุมมองของการพัฒนาในภาพรวม สามารถจำแนกรายละเอียดของแต่ละมิติ ดังนี้

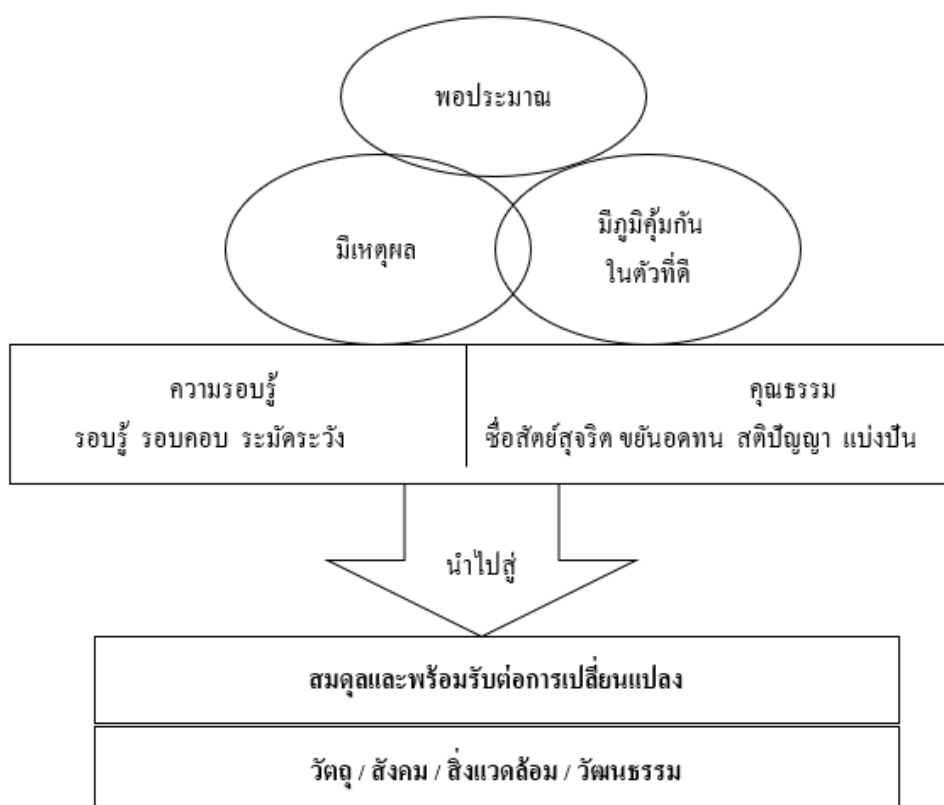
5.1 วัตถุ หมายถึง วัตถุต่าง ๆ เชิงกายภาพ ที่มนุษย์สร้าง หรือประดิษฐ์ขึ้น เช่น วัตถุดิบ สิ่งของ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ไม้สอย เสื้อผ้าอาหารที่อยู่อาศัยต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะผลิตไว้ใช้เองได้ หรือใช้วิธีแลกเปลี่ยนกันดังเช่นในอดีต ในยุคปัจจุบันก็สามารถซื้อหามาเพื่อบริโภคได้ โดยเงินทุนองค์ประกอบนี้ จึงเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ หรือเงินทุนเป็นหลักแต่ในกระบวนการผลิตวัตถุต่าง ๆ เหล่านี้ก็ต้องอาศัยทรัพยากรด้านอื่น ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดเป็นปัจจัยประกอบไปด้วย

5.2 สังคม หมายถึง สภาพการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ความสัมพันธ์ของคนในสังคม เช่น การไว้วางใจเชื่อใจกัน การช่วยเหลือ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ การมีวินัย เคารพกฎเกณฑ์ ระเบียบ กติกาการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเคร่งครัด การมีกฎหมายและระบบยุติธรรมที่เชื่อถือได้ ว่าเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ การมีความผูกพัน รักใคร่ สามัคคีปรองดองของหมู่คณะและในสังคม การมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็ง เช่น ครอบครัว อปถุชน เครือญาติสามัคคี การจัดระบบสวัสดิการทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่พัฒนาขึ้นมา เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในยามวิกฤตให้สมาชิกในสังคม เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะมีตัวอย่างให้เห็นอยู่มากมายในหลาย ๆ ประเทศ ทั้งในอดีตและปัจจุบันว่า ปัจจัยทางด้านสังคม เป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการพัฒนา เพราะการพัฒนาไม่ว่าจะด้านใด ๆ จะไม่สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี

หรือราบรื่น หรือไม่สามารถสามารถนำมาซึ่งประโยชน์ และความสุขอย่างต่อเนื่องได้ หากสังคมอ่อนแอ พื้นฐานจิตใจของสังคม ไม่ตั้งอยู่บนหลักศีลธรรม กฎหมายไม่ศักดิ์สิทธิ์ คนไม่สามัคคีกัน เป็นต้น

5.3 สิ่งแวดล้อม รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชน สังคม ประเทศชาติ และโลกโดยรวม ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดิน น้ำป่า แร่ธาตุความหลากหลายทางชีวภาพ ความเป็นปกติของภูมิอากาศ กระแส/ทิศทางการเคลื่อน พลังงาน แสงอาทิตย์ เป็นต้น ซึ่งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาตินี้ นอกจากจะเป็นปัจจัยการผลิตและบริการแล้วยังเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิต และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และสิ่งมีชีวิตทั้งหลายบนโลก การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงควรเป็นไปด้วยความเคารพและระมัดระวัง ด้วยความรับผิดชอบต่อคนรุ่นหลัง ที่จำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านี้ในการดำรงชีวิตเช่นกัน

5.4 วัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต และการดำรงชีวิต ซึ่งรวมถึง ความเชื่อศาสนา ระบุคุณค่าภูมิปัญญา การประกอบอาชีพ วัฒนธรรมการกิน อาหารพื้นเมือง การอยู่ของผู้คน การรักษาสุขภาพ การแต่งตัว ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างมาก ในการบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นตัวตน การดำรงอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายอย่างมีศักดิ์ศรี นอกจากวัฒนธรรมจะเป็นทุนสำคัญ ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ทั้งในการผลิตการให้บริการ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะเฉพาะ ในระยะยาว การพัฒนาที่สมดุลนั้น ก็ควรสอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่ ค่านิยม ความเชื่อของคนในท้องถิ่น แล้วจึงค่อย ๆ ต่อยอดพัฒนา ปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้วิถีการพัฒนา สร้างความแตกแยก หรือความแปลกแยกขึ้นในสังคม และในขณะเดียวกัน ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาที่ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม เพื่อความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น/ชุมชน/ชนชาติ ไม่ให้ถูกสืบทอดหายไป

ภาพ 1 แสดงแนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: ปรียานุช ธรรมปิยา, 2555, หน้า 47

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คำนึงถึงความพอประมาณกับศักยภาพของตนเอง และสภาวะแวดล้อม โดยปราศจากการทำลายสิ่งแวดล้อมความมีเหตุผลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง คือ ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต โดยใช้ความรู้ต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ด้วยความรอบคอบระมัดระวังควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม จริยธรรม คือ รู้จักแยกแยะ ผิดชอบชั่วดี เกรงกลัวต่อผลจากการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม นำไปสู่การพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าที่สมดุลยิ่งขึ้น พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายใต้อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นด้านวัตถุ เศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยมต่าง ๆ โดยมีค่านิยม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่

1. ความพอประมาณ หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น อาทิ เช่น การผลิตและการบริโภค

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อม กับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไขความรู้ หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลัก ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

5. เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 1-8) วัตถุประสงค์ เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สำหรับเป้าหมายนั้น ในระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้สถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่ำกว่า จำนวน 80 แห่ง ระยะที่ 2 ปี 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกจังหวัดเป็นจำนวน 800 และระยะที่ 3 ปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ

ยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแนวทางการขับเคลื่อน

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา

1.2 จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอนทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้ระดับบุคคลและครอบครัวจัดนำไปประยุกต์ใช้ นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ

1.3 จัดทำแนวทางการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร แนวทางการขับเคลื่อน

2.1 อบรมสัมมนาผู้บริหารการศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ฝึกอบรมและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย แนวทางการขับเคลื่อน

3.1 ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 1:10 แห่งในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

3.2 ให้มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริม สนับสนุน ประสานการดำเนินงานของเครือข่าย

3.3 จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แนวทางการขับเคลื่อน

4.1 เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษา โดยจัดทำสื่อรูปแบบต่าง ๆ

4.2 เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล แนวทางการขับเคลื่อนในการติดตามและประเมินผลเพื่อนทราบการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนการบริหารจัดการและการพัฒนาเครือข่ายโดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

5.1 จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับกระทรวง ระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตาม ประเมินผลและรายงานการดำเนินงานในภาพรวมระดับภูมิภาคและสถานศึกษา

5.2 กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือและคู่มือในการติดตามและประเมินผล

5.3 ดำเนินการติดตามประเมินผลและรายงานผล

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จ การติดตามประเมินผลได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จไว้คือ

6.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

6.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

6.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

6.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้สู่สถานศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มี 5 ยุทธศาสตร์ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแนวทางการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากรแนวทางการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย แนวทางการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แนวทางการขับเคลื่อน และยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล แนวทางการขับเคลื่อน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

รัชดา ทองสุข (2552) ได้ศึกษาการรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความมีเหตุผล และด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ส่วนผลการเปรียบเทียบการรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาทั่วไปกับสถานศึกษาแกนนำโดยรวม และรายด้าน ทุกคนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตรีศุล พงษ์พันธุ์ (2552, หน้า 84-86) ได้ศึกษาการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ระดับการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ตามหลักความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี จำแนกตามขนาดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักความพอประมาณไม่แตกต่างกัน

มงคล อินทรโชติ (2552) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 จำแนกตามเพศตำแหน่งประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนและครู รวมทั้งศึกษาปัญหาและเสนอแนวทางแก้ปัญหาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็น ผู้บริหาร 115 คน และครู 345 คน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 จำนวน 42 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อระดับความสำเร็จอยู่ในระดับมากทุกด้าน การเปรียบเทียบระดับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตาม

เพศและตำแหน่ง พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 ส่วนการจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สำหรับปัญหาอุปสรรคคือผู้บริหารเห็นว่าการทำงานเป็นเรื่องของครูบางกลุ่มไม่ใช่เรื่องของครูทั้งโรงเรียน ข้อเสนอแนะคือผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการให้ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพ็ญภา ชีรทองดี (2553, หน้า 97-111) ได้ศึกษาเรื่องการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประเภทของสถานศึกษา รวมทั้งศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 432 คน ได้มาโดยการสุ่ม ตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 134 คน ครู 298 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างในการจัดสนทนากลุ่มเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่อยู่ในสถานศึกษาที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา จำนวน 12 คน ได้มาโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหาร สถานศึกษา และครูมีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเห็น ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และประเภทของสถานศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน 3) ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) พบว่า ค้นการบริหารงานทั่วไปยังขาดแคลนงบประมาณและวิธีการในการประเมินโครงการ ด้านวิชาการพบปัญหาในการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ส่วนด้านบุคลากรนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษายังไม่ให้ความสำคัญในการดำเนินการด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

จันทร์ทิพย์ เจียมพงษ์ (2553, หน้า 97-101) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนรัชมิ่งคลาสิกพบ 1) ด้านการบริหารจัดการที่มี

การปฏิบัติมาก ได้แก่ วางแผนการจัดกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ และแต่งตั้งคณะทำงาน คณะกรรมการดำเนินงาน โครงการ ขณะที่ชุมชนร่วมวางแผนจัดกิจกรรมการดำเนินงาน โครงการมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย 2) ด้านทรัพยากรมนุษย์ที่มีการปฏิบัติมาก ได้แก่ มีบุคลากรร่วมดำเนินงานโครงการ ขณะที่การจัดที่ปรึกษาโครงการที่มีความรู้ให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 3) ด้านทรัพยากร กายภาพ มีการปฏิบัติมาก ได้แก่ มีพื้นที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนที่ร่วมงานโครงการ ขณะที่การได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์จากหน่วยงานอื่นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 4) ด้านทรัพยากรการเงิน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติมาก คือ มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ 5) ด้านทรัพยากรสารสนเทศที่มีการปฏิบัติมาก ได้แก่ การใช้ทรัพยากรหรือสิ่งที่มีเท่าที่มีอยู่อย่างยั่งยืนเพื่อให้ก่อเกิดประโยชน์สูงสุด ขณะที่เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบาย และความรับผิดชอบของภาครัฐ ประชาชนเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามนโยบายเท่านั้นผู้บริหารโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติน้อย 6) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมี สภาพการปฏิบัติปานกลาง คือ ประสานงานโครงการระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนชุมชนร่วมดำเนินงานโครงการสภาพการปฏิบัติน้อย นอกจากนี้การเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนรัชมังคลาภิเษก จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน พบว่าการบริหารจัดการ มีการจัดให้บุคลากรร่วมวางแผนจัดกิจกรรมดำเนินงาน โครงการจัดสรรงบประมาณประชาสัมพันธ์โครงการและจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงาน โครงการทุกภาคเรียน ทรัพยากรกายภาพ คุณภาพของดินมีความเหมาะสมในการดำเนินงาน โครงการทรัพยากรการเงิน มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ แสวงหาเงินทุน สนับสนุนจากแหล่งอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น รายงานการตรวจสอบงบประมาณการใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการอย่างสม่ำเสมอและ จัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน และจำหน่ายผลผลิต ทรัพยากรสารสนเทศใช้ทรัพยากรหรือ สิ่งที่มีเท่าที่มีอยู่อย่างยั่งยืนเพื่อให้ก่อเกิดประโยชน์สูงสุด ใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในพื้นที่ ราคา ประหยัดและมีคุณภาพถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ส่วนรวมได้ประโยชน์ เราจะต้องได้รับประโยชน์ สูงสุดเสมอและการมีส่วนร่วมของชุมชนมีการประชุมเพื่อชี้แจงโครงการให้ผู้ปกครองและชุมชน ได้รับทราบ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนทรัพยากรมนุษย์ พบว่า ทุกข้อไม่มีความต่างกัน

ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554, หน้า70-77) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ต่างกัน ต่อการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารและครুরวมทั้งสิ้น 275 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการพรรณนาข้อมูล และใช้สถิติ t-test และ One-way ANOVA ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับของการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ขนาดของโรงเรียนต่างกันมีการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก ทุกคู่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามประสบการณ์ พบว่า โรงเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

นภาพดาว เกตุสุวรรณ (2555) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงและการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก

ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์ (2557) ได้ศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครใน 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคลและ 4) การบริหารทั่วไป เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวนทั้งสิ้น 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็น แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการทดสอบค่าที (t-test independent) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้านคือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคคลและ 4) การบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ครูและขนาดของโรงเรียน สรุปได้ดังนี้ 2.1) ครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน 2.2) ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 3 ด้านต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปมี 1 ด้านที่ไม่แตกต่างกันคือ ด้านบริหารงบประมาณ

ทองดี พิมพ์สาลี (2557) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนาโยง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 4 จำแนกตามกลุ่มเครือข่าย ประเภทโรงเรียนและขนาดโรงเรียน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูผู้สอน จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent sample ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนาโยง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนายูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำแนกตามกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ประเภทโรงเรียน และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พิชามญญ์ แซ่จัน และ สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ (2561, หน้า 46) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า สถานภาพของบุคลากรครูส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 50.00 ตำแหน่งครูผู้สอน ร้อยละ 79.89 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 79.89 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 39.6 ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานโรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 35.92 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติระดับมากในด้านการปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมา คือ ด้านผลลัพธ์และความสำเร็จ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นอันดับที่ 2 และ 3 ส่วนโรงเรียนมีการปฏิบัติระดับปานกลางในด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน และด้านการบริหารจัดการศึกษา เป็นอันดับที่ 4-6 ตามลำดับครูที่มีขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 กรุงเทพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ครูที่มีอายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่าง

จากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัย สรุปได้ว่า ปัจจุบันการพัฒนาประเทศโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ถือเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็น ความสำคัญและได้กำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อพัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ และปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการศึกษาตาม

แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการบริหารที่ดีมีความทันสมัยตลอดเวลา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา 4) การจัดระบบบริหารสถานศึกษา 5) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 6) การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

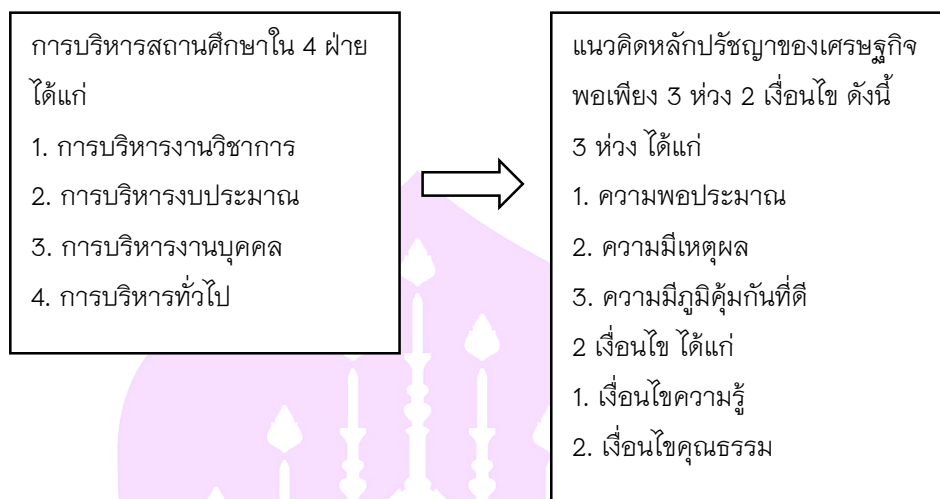
งานวิจัยต่างประเทศ

Suthipor Saijapanroj (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนซัมเมอร์วิลล์ และต้องการค้นหาเกี่ยวกับค่านิยมและความเชื่อของนักเรียนในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อพวกเขาในการดำเนินการเรียนการสอนที่บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนซัมเมอร์วิลล์ พยายามที่จะพิสูจน์เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนแต่ไม่มีเวลาหรืองบประมาณที่จะสนับสนุนครู ในการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง แม้ว่าโรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง ครูส่วนใหญ่ก็ให้ความสนใจต่อการเรียนการสอนวิชาหลักอื่น ๆ ที่จะปรากฏในการสอบ ซึ่งพวกเขายืนยันว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้นำมาบูรณาการไว้ในหลักสูตร โดยผ่านกิจกรรมของโรงเรียน การเรียนการสอนเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในห้องเรียนมีข้อสังเกตว่า ครูชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของกิจกรรมและเนื้อหาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และจากการศึกษาครู 4 คน ในการดำเนินการเรียนการสอนพบว่า การสอนในห้องเรียนมีความไม่แน่นอนซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของครูแต่ละคน ถึงแม้ครูจะได้รับอิสระในการออกแบบเนื้อหาการเรียนการสอนบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง แต่พวกเขาได้ขงถึงบุคคลเป็นแหล่งอ้างอิง ครูทุกคนรับรู้ความรู้ที่มีอยู่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง พวกเขาเห็นด้วยกับการประหยัด การออมว่ามีความเหมาะสมที่สุด เพราะเนื้อหาไม่ซับซ้อนเกินไปและนักเรียนจะสามารถปฏิบัติได้ในบริบทของโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ครูบางคนโดยเฉพาะครุคณิตศาสตร์รู้สึกไม่มีความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการสอนเรื่องนี้ แม้จะได้รับการฝึกอบรม พวกเขาไม่แน่ใจว่าจะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติได้อย่างไร สรุปผลการวิจัยการศึกษาเรื่องนี้ ถือ ครูส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจการสอนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง แม้ว่าพวกเขาจะมีทัศนคติที่ดี ในการเรียนการสอนเรื่องนี้ และมีการบูรณาการแนวคิดนี้เข้าสู่กิจกรรมของโรงเรียน

ออลแอส Ooas (2013) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้เกี่ยวกับจิตสำนึก เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลยุทธ์การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ขึ้นอยู่กับโครงสร้างโดยกำหนดนโยบาย จากการประเมินตนเองแสดง

ให้เห็นว่ากลยุทธ์ ดังกล่าว เป็นวิธีที่ดี แต่ประสบความสำเร็จน้อยที่สุดซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นนวัตกรรมใหม่ในการพัฒนาการทำงานของสมอง โดยผ่านการศึกษเกี่ยวกับจิตสำนึก และมีการตรวจสอบว่ากลยุทธ์นี้สามารถไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้หรือไม่ ซึ่งมีเอกสารที่ชัดเจน แสดงว่าการศึกษเกี่ยวกับจิตสำนึกที่มีประสิทธิภาพสามารถสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จ จากการศึกษาต่ำกว่า 350 ฉบับ เกี่ยวกับจิตสำนึกในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะงานวิจัยชิ้นนี้ได้กล่าวถึง เป้าหมายในการพัฒนาประเทศอยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งต้องการให้ประชาชนในชาติมีอิสระและมีความสุข มีอาหารพอเพียง สะดวกสบายมีสุขภาพดี ความคิดสร้างสรรค์ และมีความรู้ความชำนาญ มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพลิดเพลินไปกับ เศรษฐกิจที่เจริญรุ่งเรืองในตลาดเสรี รักษาคุณค่าของไทย อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ปรับปรุงสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังเป็นประเทศที่มีภูมิคุ้มกันในตนเอง จากการผันผวนในตลาดโลก และความขัดแย้งภายในและภายนอก วิธีการศึกษเกี่ยวกับจิตสำนึกและการทำงานของสมองพิจารณาจาก 1) ความทฤษฎีจิตสำนึก 2) เทคนิคในการปฏิบัติงานและประสบการณ์ เพื่อกระตุ้นสมองทั้งหมด เช่น การวิปัสสนากรรมฐาน 3) นวัตกรรมเกี่ยวกับการสอน และจากการวิจัยในครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่าการศึกษเกี่ยวกับจิตสำนึกสามารถพัฒนาประเทศไทยได้ โดยศึกษาจากโรงเรียน ธรรมจารีณีวิทยา ประเทศไทยและภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะการบริหารจัดการ และสถาบันราชภัฏ รวมทั้งรายงานการพัฒนาดตนเองจากนักศึกษา อาจารย์ ผู้ปกครองและฝ่ายบริหารแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการศึกษเกี่ยวกับจิตสำนึกที่จะทำให้เป้าหมายในการพัฒนาของไทยเป็นจริง กล่าวโดยสรุปเป็นการมุ่งนำเสนองานวิจัยในอนาคต และการพัฒนาการศึกษเกี่ยวกับจิตสำนึกในประเทศไทย ตลอดจนการสร้างสถาบันการศึกษา ที่เกี่ยวกับจิตสำนึกในทุก ๆ จังหวัด และมีการประเมินผลลัพธ์ทุก ๆ 5 ปี โดยใช้มาตรฐานของ รัฐบาลไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในบทนี้ได้เสนอรายละเอียดในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 132 คน และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,493 คน รวมทั้งสิ้น 2,625 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3, 2563, สือออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2563 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607–610) ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีการกระจายไปตามสัดส่วนของประชากรในสถานศึกษาแต่ละอำเภอ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามอำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่ฟ้าหลวง และอำเภอดอยหลวง และวิธีการให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาแต่ละอำเภอ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยจับฉลากแบบไม่ใส่คืน ซึ่งสามารถสรุปผลการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	จำนวน โรงเรียน	จำนวนประชากร		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหาร		ผู้บริหาร	
		สถานศึกษา	ครู	สถานศึกษา	ครู
แม่จัน	40	39	548	30	79
แม่สาย	32	29	619	23	89
เชียงแสน	25	23	410	18	59
แม่ฟ้าหลวง	31	30	603	23	87
ดอยหลวง	13	11	143	9	21
รวม	141	132	2,323	103	335

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) ภูมิคุ้มกัน 4) เงื่อนไขความรู้ 5) เงื่อนไขคุณธรรม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาจากเอกสารตำราต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแบบสอบถามจากข้อมูลที่รวบรวมทั้งหมด นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ เสนอแนะ แก้ไขเนื้อหาและการใช้ภาษา

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความสมบูรณ์และความครอบคลุมของเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาดังนี้

3.1 ดร.สันติ บุรณะชาติ ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

3.2 ดร.กฤษฎา พลตรี ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านมนตรียุทธวิทยา

3.3 นายพิชชากร อานู ตำแหน่งผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านแม่หม้อ

โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่า มีความสอดคล้อง หรือไม่ มีเกณฑ์ประเมิน ดังนี้

ให้คะแนนเท่ากับ +1 หมายถึง แน่ใจว่าถูกต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ -1 หมายถึง ยังไม่ถูกต้อง ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับหลักการโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่ต้องการ

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถาม ได้รับการประเมินความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จากผลการวิเคราะห์ข้อคำถามในการวิจัยครั้งนี้ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ในรายชื่อ ซึ่งถือว่าเป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ความตรงเชิงเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กลุ่มตัวอย่างที่โรงเรียนบ้านดอยช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.99

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองและหนังสือแนะนำตัวจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อความสะดวกแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา ในการเก็บข้อมูลให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรับทราบ

3. การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้ศึกษารวบรวมแบบสอบถามภายในเวลาที่กำหนด และได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 438 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามที่ได้คืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปมีขั้นตอนดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามที่ได้คืนจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มาตรวจสอบความถูกต้องและมีความสมบูรณ์ในการตอบ

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทั้งรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ และแปลความหมาย ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง มีระดับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีระดับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารอยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง มีระดับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีระดับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารอยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีระดับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา ได้แก่

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์แจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ผู้บริหาร	86	19.60
2) ครู	352	80.40
รวม	438	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ชาย	234	53.40
2) หญิง	204	46.60
รวม	438	100.00
อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) 25-30 ปี	86	19.60
2) 30-35 ปี	236	53.90
3) 35 ปีขึ้นไป	116	26.50
รวม	438	100.00
วุฒิการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1)ปริญญาตรี	326	74.40
2) สูงกว่าปริญญาตรี	112	25.10
รวม	438	100.00
ประสบการณ์ทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) 1-3 ปี	127	29.00
2) 4-6 ปี	128	29.20
3) 7-10 ปี	56	12.80
4) 15 ปีขึ้นไป	127	29.00
รวม	438	100.00

จากตาราง 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 19.60 และครู จำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 80.40 เมื่อจำแนกตามเพศพบว่า มีเพศชาย จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 53.40 เพศหญิง จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 46.60 จำแนกตามอายุ พบว่า มีอายุตั้งแต่ 25-30 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 19.60 อายุ 30-35 ปี จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 53.90 และ อายุ 35 ปีขึ้นไป จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 จำแนกตามวุฒิศึกษา พบว่า ที่มีวุฒิปริญญาตรี จำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 74.40 วุฒิปริญญาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 25.10 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์

ทำงาน 1-3 ปี จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 มีประสบการณ์ทำงาน 4-6 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 29.20 มีประสบการณ์ทำงาน 7-10 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80 และมีประสบการณ์ทำงาน 15 ปีขึ้นไป จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยใช้ทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม

ด้าน	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.24	.54	มาก
2	ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.23	.54	มาก
3	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.24	.54	มาก
4	ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.25	.54	มาก
	รวม	4.24	.53	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ระดับการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .54) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .54) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .54) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .54)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานวิชาการ

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ความพอประมาณ	4.25	.58	มาก
2	ความมีเหตุผล	4.23	.58	มาก
3	การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	4.26	.58	มาก
4	เงื่อนไขความรู้	4.22	.56	มาก
5	เงื่อนไขคุณธรรม	4.25	.56	มาก
รวม		4.24	.54	มาก

จากตาราง 4 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงาน วิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .54) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุด คือ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .58) รองลงมา คือ ความพอประมาณ และเงื่อนไขคุณธรรม ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .58 และ .56) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เงื่อนไขความรู้ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .56)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามหลักความพอประมาณ

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
ความพอประมาณ				
1	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักความพอดีเหมาะสม ไม่มากเกินไปและน้อยไปสำหรับผู้ได้บังคับบัญชานำไปปฏิบัติ	4.	.80	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและนิเทศติดตามโดยยึดความพอดีไม่มากเกินไปและน้อยไปจนทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเดือดร้อน	4.1	.73	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดทำวิจัยและการพัฒนาสื่ออย่างเหมาะสมให้ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้	4.	.75	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือกแบบเรียนสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมพอดีกับความต้องการและระดับของผู้เรียนรวมถึงเหมาะสมกับความสามารถของครู	4.1	.74	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นอย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนาด้านวิชาการของสถานศึกษา ตนเองและผู้ได้บังคับบัญชา	4.	.79	มาก
รวม		.4	.58	มาก

จากตาราง 5 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงาน

วิชาการ ตามหลักความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .58) เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการ เรียนการสอนโดยยึดหลักความพอดี เหมาะสม ไม่มากเกินไปและน้อยไปสำหรับ ผู้ได้บังคับบัญชานำไปปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .80) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหาร สถานศึกษาวางแผนการจัดทำวิจัยและการพัฒนาสื่ออย่างเหมาะสมให้ครูสามารถนำไป ปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .75) และ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความร่วมมือ ด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นอย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนาด้านวิชาการของสถานศึกษา ตนเองและผู้ได้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .79) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและนิเทศติดตามโดยยึดความพอดีไม่มากเกินไป และน้อยไปจนทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเดือดร้อน มาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = .73)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักความมี เหตุผล

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
ความมีเหตุผล				
1	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการ จัดการเรียนการสอนอย่างมีเหตุผลโดย พิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่จะ เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	4.21	.77	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและ นิเทศติดตามอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจาก เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่จะเกิดขึ้นอย่าง รอบคอบ	4.28	.75	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
3	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดทำวิจัยและ การพัฒนาสื่ออย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจาก เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่จะเกิดขึ้นอย่าง รอบคอบ	4.21	.78	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือก แบบเรียนอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่จะเกิดขึ้นอย่าง รอบคอบ	4.27	.76	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความ ร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นอย่างมี เหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	4.17	.75	มาก
รวม		4.23	.58	มาก

จากตาราง 6 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงาน วิชาการ หลักความมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและนิเทศติดตาม อย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .75) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผน การคัดเลือกแบบเรียนอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่จะเกิดขึ้น อย่างรอบคอบ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .76) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถาน ศึกษาวางแผนการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นอย่างมีเหตุผลโดย พิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .75)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามหลักการมี ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว				
1	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อม กับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลง ในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น	4.31	.73	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและ นิเทศติดตามโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อให้ผู้ถูกแนะแนวและนิเทศสามารถรับการ เปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น	4.2	.76	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดทำวิจัยและ การพัฒนาสื่อโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อม กับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	4.2	.79	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือก แบบเรียนโดยคำนึงถึงการเตรียมตัวให้พร้อมกับ การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	4.2	.75	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความ ร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นโดยคำนึงถึง การเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะ เกิดขึ้นในอนาคต	4.2	.75	มาก
รวม		4.2	.58	มาก

จากตาราง 7 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงาน วิชาการ ตามหลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมทั้งผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = .73) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดทำวิจัยและการพัฒนาสื่อโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .79) และ ผู้บริหาร สถานศึกษาวางแผนการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นโดยคำนึงถึงการ เตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .75) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและนิเทศ ติดตามโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อให้ผู้ถูกแนะแนวและนิเทศสามารถรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .76) และ ผู้บริหารสถานศึกษา วางแผนการคัดเลือกแบบเรียนโดยคำนึงถึงการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .75)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามเงื่อนไขความรู้

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
เงื่อนไขความรู้				
1	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน	4.24	.73	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
2	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนว และนิเทศติดตามโดยนำความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาการมาประกอบการวางแผน	4.23	.72	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดทำวิจัย และการพัฒนาสื่อโดยนำความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาการมาประกอบการวางแผน	4.23	.77	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือก แบบเรียนโดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมา พิจารณาเพื่อประกอบการวางแผน	4.25	.78	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสาน ความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นโดยนำ ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการมาประกอบ	4.16	.76	มาก
รวม		4.22	.56	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานวิชาการตามเงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .56) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือกแบบเรียนโดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณาเพื่อประกอบการวางแผนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .78) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .73) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นโดยนำความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการมาประกอบ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = .76)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามเงื่อนไขคุณธรรม

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
เงื่อนไขคุณธรรม				
1	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม มีความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต	4.30	.72	มาก
2	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและนิเทศติดตามโดยมีความซื่อสัตย์สุจริตในการให้แนวทางการพัฒนาต่อผู้ได้บังคับบัญชา	4.21	.74	มาก
3	ผู้บริหารสถานศึกษามีความเพียรในการวางแผนการจัดทำวิจัยและการพัฒนาสื่อ	4.27	.79	มาก
4	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือกแบบเรียนโดยยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญา	4.23	.73	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นโดยตระหนักในคุณธรรม	4.26	.76	มาก
รวม		4.25	.56	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานวิชาการ ตามเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .56) เมื่อพิจารณารายข้อ

พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมทั้งผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .72) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความเพียรในการวางแผนการจัดทำวิจัยและการพัฒนาสื่อ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .79) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและนิเทศติดตามโดยมีความซื่อสัตย์สุจริตในการให้แนวทางการพัฒนาต่อผู้ได้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .74)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ความพอประมาณ	4.24	.56	มาก
2	ความมีเหตุผล	4.22	.57	มาก
3	การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	4.23	.58	มาก
4	เงื่อนไขความรู้	4.24	.57	มาก
5	เงื่อนไขคุณธรรม	4.24	.54	มาก
รวม		4.23	.54	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ระดับการใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .54) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ เงื่อนไขความรู้ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .57) รองลงมา คือ ความพอประมาณ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .56) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .57)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามหลักความพอประมาณ

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
ความพอประมาณ				
1	ผู้บริหารจัดทำแผน อนุมัติการใช้จ่ายโดย ยึดหลักความพอดี เหมาะสม และ สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา	4.19	.74	มาก
2	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณโดย ยึดหลักความพอดี เหมาะสม และสอดคล้อง กับสภาพบริบทของสถานศึกษา	4.24	.77	มาก
3	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายตาม หลักความพอดี เหมาะสม และสอดคล้อง กับสภาพบริบทของสถานศึกษา	4.22	.78	มาก
4	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงาน การใช้งบประมาณตามหลักความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบท ของสถานศึกษา	4.27	.69	มาก
5	ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหาร จัดการควบคุมพัสดุตามหลักความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบท ของสถานศึกษา	4.26	.76	มาก
6	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ตามหลักความพอดี เหมาะสม และสอดคล้อง กับสภาพบริบทของสถานศึกษา	4.25	.73	
รวม		4.24	.56	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวม ด้านการบริหารงาน งบประมาณ ตามหลักความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .56) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงาน การใช้งบประมาณตามหลักความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของ สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .69) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการดูแล บำรุงรักษาและบริหารจัดการควบคุมพัสดุตามหลักความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับ สภาพบริบทของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .76) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารจัดทำแผน อนุมัติการใช้จ่ายโดยยึดหลักความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับ สภาพบริบทของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .74)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามหลักความมีเหตุผล

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
ความมีเหตุผล				
1	ผู้บริหารจัดทำแผนอนุมัติการใช้จ่ายอย่างมี เหตุผล	4.19	.76	มาก
2	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ อย่างมีเหตุผล	4.28	.76	มาก
3	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายโดยการ ตัดสินใจจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล	4.18	.78	มาก
4	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการ ใช้งบประมาณอย่างมีเหตุผลและคำนึงถึง ผลที่เกิดขึ้นตามมา	4.26	.72	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
5	ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการควบคุมพัสดุอย่างมีเหตุผลและคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นตามมา	4.17	.75	มาก
6	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินอย่างมีเหตุผลและคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นตามมา	4.26	.78	มาก
รวม		4.22	.57	มาก

จากตาราง 12 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานงบประมาณตามหลักความมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .57) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .76) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินอย่างมีเหตุผลและคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นตามมา ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .78) และ ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณอย่างมีเหตุผลและคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นตามมา ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .72) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการควบคุมพัสดุอย่างมีเหตุผลและคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นตามมา ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .75)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการมี ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว				
1	ผู้บริหารจัดทำแผนอนุมัติการใช้จ่ายโดยเตรียมตัว ให้พร้อมกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะ เกิดขึ้นในอนาคต	4.20	.74	มาก
2	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ โดยเตรียมตัวให้พร้อมกับผลกระทบและ การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	4.25	.78	มาก
3	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายโดยเตรียมตัวให้ พร้อมพร้อมกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	4.18	.77	มาก
4	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ งบประมาณโดยเตรียมตัวให้พร้อมกับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในอนาคต	4.27	.75	มาก
5	ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการ ควบคุมพัสดุโดยเตรียมตัวให้พร้อมกับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในอนาคต	4.20	.76	มาก
6	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน โดยเตรียมตัวให้พร้อมกับผลกระทบและ การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	4.30	.80	
รวม		4.23	.58	มาก

จากตาราง 13 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงาน งบประมาณด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จาก ทรัพย์สินโดยเตรียมตัวให้พร้อม กับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .80) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงาน การใช้งบประมาณโดยเตรียมตัวให้พร้อม กับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในอนาคต ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .75) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารรายงาน ผลการเบิกจ่ายโดยเตรียมตัวให้พร้อม กับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .77)

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามเงื่อนไข ความรู้

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
เงื่อนไขความรู้				
1	ผู้บริหารจัดทำแผนอนุมัติการใช้จ่ายโดยนำความรู้ ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อประกอบการ วางแผน	4.20	.73	มาก
2	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณโดยนำ ความรู้ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อ ความระมัดระวังในการเปลี่ยนแปลง	4.21	.80	มาก
3	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายโดยนำความรู้ ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อ ความระมัดระวังในการรายงาน	4.26	.75	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
4	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงาน การใช้งบประมาณโดยนำความรู้ด้านวิชาการ มา เชื่อมโยงเพื่อความระมัดระวัง ในการรายงานและตรวจสอบติดตาม	4.27	.77	มาก
5	ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการ ควบคุมพัสดุโดยนำความรู้ด้านวิชาการ มา เชื่อมโยงเพื่อประกอบการบริหาร	4.21	.76	มาก
6	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน โดยนำความรู้ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยง เพื่อทำให้เกิดความระมัดระวัง	4.26	.78	มาก
รวม		4.24	.57	มาก

จากตาราง 14 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงาน งบประมาณตามเงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .57) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ โดยนำความรู้ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อความระมัดระวังในการรายงานและตรวจสอบ ติดตาม ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .77) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จาก ทรัพย์สินโดยนำความรู้ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อทำให้เกิดความระมัดระวัง ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .78) และ ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายโดยนำความรู้ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยง เพื่อความระมัดระวังในการรายงาน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .75) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ผู้บริหารจัดทำแผนอนุมัติการใช้จ่ายโดยนำความรู้ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยง เพื่อประกอบการวางแผน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .73)

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามเงื่อนไขคุณธรรม

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
เงื่อนไขคุณธรรม				
1	ผู้บริหารจัดทำแผนอนุมัติการใช้จ่ายด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต	4.22	.73	มาก
2	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.26	.76	มาก
3	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่าย ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.22	.72	มาก
4	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงาน การใช้งบประมาณด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต	4.30	.75	มาก
5	ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหาร จัดการควบคุมพัสดุด้วยความอดทนและ ความเพียร	4.16	.75	มาก
6	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน และความเพียร	4.26	.73	มาก
รวม		4.24	.54	มาก

จากตาราง 15 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงาน งบประมาณตามเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .54) เมื่อพิจารณาราย

ข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .75) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .76) และ ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน และความเพียร ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .73) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการควบคุมพัสดุด้วยความอดทนและความเพียร ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = .75)

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานบุคคล

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ความพอประมาณ	4.23	.58	มาก
2	ความมีเหตุผล	4.24	.59	มาก
3	การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	4.23	.56	มาก
4	เงื่อนไขความรู้	4.23	.57	มาก
5	เงื่อนไขคุณธรรม	4.24	.58	มาก
รวม		4.24	.54	มาก

จากตาราง 16 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .54) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความมีเหตุผล และ เงื่อนไขคุณธรรม ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .59 และ .59) รองลงมา คือ ความพอประมาณ เงื่อนไขความรู้ และ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .58 .57 และ .56) ตามลำดับ

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานบุคคล ตามหลักความพอประมาณ

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
ความพอประมาณ				
1	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลัง ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา	4.23	.77	มาก
2	ผู้บริหารมีการวางแผนการเลื่อนเงินเดือนอย่างพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา	4.20	.80	มาก
3	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยยึดถือตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.24	.70	มาก
4	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างเหมาะสม	4.29	.76	มาก
5	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา	4.20	.76	มาก
รวม		4.23	.58	มาก

จากตาราง 17 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานบุคคลตามหลักความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐาน

วิชาชีพอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .76) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยยึดถือตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .70) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผนการเงินเดือนอย่างพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .80) และ ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .76)

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานบุคคล ตามหลักความมีเหตุผล

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
ความมีเหตุผล				
1	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการวางแผนอย่างรอบคอบ	4.27	.76	มาก
2	ผู้บริหารมีการวางแผน การเลื่อนเงินเดือนอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการวางแผนอย่างรอบคอบ	4.21	.74	มาก
3	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีเหตุผล	4.25	.78	มาก
4	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	4.26	.75	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
5	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมาย อย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัย ที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น จากการบริหารอย่างรอบคอบ	4.23	.75	มาก
รวม		4.24	.59	มาก

จากตาราง 18 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานบุคคลตามหลักความมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .59) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการวางแผนอย่างรอบคอบ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .76) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .75) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผน การเลื่อนเงินเดือนอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการวางแผนอย่างรอบคอบ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .74)

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานบุคคล ตามหลักการมี ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว				
1	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังโดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	4.27	.70	มาก
2	ผู้บริหารมีการวางแผนการเลื่อนเงินเดือน โดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	4.19	.77	มาก
3	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	4.25	.75	มาก
4	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐานวิชาชีพโดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	4.21	.79	มาก
5	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายโดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	4.25	.72	มาก
รวม		4.23	.56	มาก

จากตาราง 19 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .56) เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังโดยมี

การเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .70) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .75) และ ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายโดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .72) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผนการเลื่อนเงินเดือน โดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .77)

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานบุคคล ตามเงื่อนไขความรู้

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
เงื่อนไขความรู้				
1	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลัง โดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน	4.20	.75	มาก
2	ผู้บริหารมีการวางแผนการเลื่อนเงินเดือน โดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน	4.25	.75	มาก
3	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน	4.23	.75	มาก
4	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐานวิชาชีพโดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการส่งเสริมและประเมิน	4.24	.78	มาก

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
5	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตาม กฎหมายโดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการ มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบ การบริหาร	4.21	.73	มาก
รวม		4.23	.57	มาก

จากตาราง 20 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานบุคคลตามเงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .57) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผนการเลื่อนเงินเดือน โดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .75) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐานวิชาชีพโดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการส่งเสริมและประเมิน ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .78) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการวางแผนจัดสรรอัตรากำลังโดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .75)

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานบุคคลตามเงื่อนไขคุณธรรม

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
เงื่อนไขคุณธรรม				
1	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.21	.78	มาก
2	ผู้บริหารมีการวางแผนการเลื่อนเงินเดือนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.27	.76	มาก
3	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีคุณธรรม	4.25	.74	มาก
4	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐานวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.20	.77	มาก
5	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายโดยตระหนักในคุณธรรม	4.28	.73	มาก
รวม		4.24	.58	มาก

จากตาราง 21 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานบุคคลตามเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายโดยตระหนักในคุณธรรม ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .73) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการวางแผนการเลื่อนเงินเดือนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .76) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐานวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .77)

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานทั่วไป

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ความพอประมาณ	4.23	.57	มาก
2	ความมีเหตุผล	4.25	.58	มาก
3	การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	4.24	.56	มาก
4	เงื่อนไขความรู้	4.25	.57	มาก
5	เงื่อนไขคุณธรรม	4.26	.58	มาก
รวม		4.25	.54	มาก

จากตาราง 22 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .54) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ เงื่อนไขคุณธรรม ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .58) รองลงมา คือ ความมีเหตุผลและเงื่อนไขความรู้ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .58 และ .57) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความพอประมาณ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .57)

ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักความพอประมาณ

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านความพอประมาณ				
1	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่ายการประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาด้วยความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา	4.24	.75	มาก
2	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีด้วยความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา	4.24	.79	มาก
3	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่ด้วยความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา	4.24	.77	มาก
4	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนด้วยความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา	4.25	.73	มาก
5	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์ด้วยความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา	4.21	.77	มาก
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นด้วยความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา	4.22	.73	มาก
รวม		4.23	.57	มาก

จากตาราง 23 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .57) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนด้วยความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .73) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีด้วยความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .79) และ ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่ด้วยความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .77) และ ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาด้วยความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .75) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์ด้วยความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .77)

ตาราง 24 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักความมีเหตุผล

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
ความมีเหตุผล				
1	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	4.25	.77	มาก

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
2	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีอย่างมี เหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	4.26	.75	มาก
3	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่อย่างมี เหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	4.24	.75	มาก
4	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนอย่างมี เหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	4.28	.76	มาก
5	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์อย่างมี เหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	4.25	.77	มาก
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและประสาน การจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจาก เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะ เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	4.23	.78	มาก
รวม		4.25	.58	มาก

จากตาราง 24 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานทั่วไป มีความมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .76) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีอย่างมีเหตุผลโดย

พิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องของตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .75) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องของตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .78)

ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D	
การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว				
1	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษา โดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นใน อนาคตทั้งใกล้และไกล	4.21	.78	มาก
2	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีโดย มีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นใน อนาคตทั้งใกล้และไกล	4.26	.77	มาก
3	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่โดย มีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นใน อนาคตทั้งใกล้และไกล	4.24	.72	มาก
4	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียน โดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นใน อนาคตทั้งใกล้และไกล	4.25	.72	มาก

ตาราง 25 (ต่อ)

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D	
5	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์โดย มีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นใน อนาคตทั้งใกล้และไกล	4.24	.74	มาก
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและ ประสานการจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นโดยมีการ เตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและ การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล	4.24	.75	มาก
รวม		4.24	.56	มาก

จากตาราง 25 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานทั่วไปด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .56) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีโดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .77) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนโดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .72) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาโดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .78)

ตาราง 26 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานทั่วไปตามเงื่อนไขความรู้

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
เงื่อนไขความรู้				
1	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่ายการประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาโดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบการพัฒนาและความระมัดระวัง	4.22	.80	มาก
2	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีโดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบการจัดการและความระมัดระวัง	4.25	.75	มาก
3	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่โดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ	4.28	.77	มาก
4	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนโดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ	4.26	.72	มาก
5	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์โดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ	4.28	.75	มาก
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงานและสถาบันอื่นโดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ	4.23	.78	มาก
รวม		4.25	.57	มาก

จากตาราง 26 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงานทั่วไปตามเงื่อนไขความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = .57) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่โดยนำความรู้ด้านวิชาการมา

เชื่อมโยงประกอบ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .77) และ ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์โดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .75) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนโดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .72) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาโดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบการพัฒนาและความระมัดระวัง ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .80)

ตาราง 27 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานทั่วไปตามเงื่อนไขคุณธรรม

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
เงื่อนไขคุณธรรม				
1	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่ายการประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาโดยเสริมสร้างคุณธรรม ทัศนคติในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา	4.21	.79	มาก
2	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยี โดยเสริมสร้างคุณธรรม ทัศนคติในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา	4.28	.72	มาก

ตาราง 27 (ต่อ)

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3	n = 438		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
3	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่ โดยเสริมสร้างคุณธรรม ตระหนักใน คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความ อดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา	4.30	.75	มาก
4	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียน โดยเสริมสร้างคุณธรรม ตระหนักใน คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้ สติปัญญา	4.26	.77	มาก
5	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์ โดยเสริมสร้างคุณธรรม ตระหนักใน คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้ สติปัญญา	4.28	.74	มาก
6	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและ ประสานการจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นโดยเสริมสร้าง คุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา	4.22	.78	มาก
รวม		4.26	.58	มาก

จากตาราง 27 พบว่า การใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมด้านการบริหารงาน ทั่วไปตามเงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = .58) เมื่อพิจารณารายข้อ

พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่โดยเสริมสร้างคุณธรรม
 ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา
 ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .75) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์
 โดยเสริมสร้างคุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร
 และการใช้สติปัญญา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .74) และ ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีโดย
 เสริมสร้างคุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และ
 การใช้สติปัญญา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .72) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมี
 การพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาโดยเสริมสร้างคุณธรรม
 ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา
 ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .79)

**ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการ
 บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3**

**ตาราง 28 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 เชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานวิชาการ**

ข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน การบริหารสถานศึกษา	จำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม
ความพอประมาณ	
1 มีการประชุมวางแผนการบริหารงานอย่างพอประมาณ	3
2 ส่งเสริมการเพิ่มทักษะแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างพอดี ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป	5
ความมีเหตุผล	
1 โรงเรียนจัดวิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิชาเพิ่มเติม อย่างสมเหตุสมผล	5

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารสถานศึกษา	จำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม
การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	
2 ดำเนินการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทุกระดับชั้น โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังกล่าว มีความทันสมัย รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต	5
เงื่อนไขความรู้	
1 ผู้บริหารและครูควรบริหารงานโดยยึดมาตรฐานของชาติและ มาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษา เน้นการบริหารด้านความรู้ให้กับคณะครูและนักเรียนให้มาก ที่สุด และมีการสอดแทรกเศรษฐกิจพอเพียง	5
2 การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่าง เหมาะสม นำผลสู่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ให้มีประสิทธิภาพ ดีโดยการบริหารให้มีความสมดุล ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ให้ชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการ พัฒนาวิชาการ	5
3 โรงเรียนมีการนิเทศและติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของครูอย่างสม่ำเสมอเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานทุกสอง สัปดาห์ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสังเกตการสอนและ เปิดโอกาสให้ครูรุ่นใหม่ได้สาธิตการสอนโดยใช้หลักคุณธรรม มีการนิเทศการสอนอย่างกัลยาณมิตร	5
เงื่อนไขคุณธรรม	
1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิด กับผู้เรียนให้มากที่สุด	2

ตาราง 29 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

ข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน การบริหารสถานศึกษา	จำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม
ความพอประมาณ	
1 มีการวางแผนตามหลักการบริหารงบประมาณโดยยึด หลักการของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และ สพฐ.เป็นหลัก อย่างพอดี ไม่มากและน้อยเกินไป	10
ความมีเหตุผล	
1 จัดทำแผนงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร อย่างคุ้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีที่มาที่ไป ให้พอเพียงกับ งบประมาณที่มี บนพื้นฐานความพอเพียงและสมเหตุผล	5
การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	
1 มีการวางแผนและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบโดยใช้หลัก ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการวางแผนเพื่อให้ งานบรรลุวัตถุประสงค์ และป้องกันเหตุที่จะเกิดในอนาคต	5
เงื่อนไขความรู้	
1 โรงเรียนได้นำหลักความพอประมาณมาใช้ในการจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปี จัดสรรงบประมาณให้พอดีตาม รายรับของสถานศึกษาโดยใช้หลักเหตุผลตามความจำเป็น เร่งด่วนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมี ประสิทธิภาพสูงสุด	5
เงื่อนไขคุณธรรม	
1 ใช้หลักการซื่อสัตย์ เที่ยงตรง ตรวจสอบได้	11

ตาราง 30 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานบุคคล

ข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน การบริหารสถานศึกษา	จำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม
ความพอประมาณ	
1 มีการบริหารจัดการแบ่งงานในหน้าที่คือการสอนประจำ ชั้นและมอบหมายงานพิเศษตามความเหมาะสมโดยมี หัวหน้าผ่านฝ่ายบุคคลเป็นหลัก	5
ความมีเหตุผล	
1 จัดสรรครูให้ตรงกับวิชาเอกที่สอน และเหมาะสมกับ ปริมาณนักเรียนต่อห้อง	5
2 วางแผน การมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาโดย ยึดหลัก “ครองตน ครองคน ครองงาน”	5
3 เน้นการบริหารโดยการแบ่งงานให้เหมาะสมกับบุคคล	5
การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	
1 บริหารงานด้วยความจริงใจ ยึดหลักความเป็น กัลยาณมิตรในการบริหาร	5
เงื่อนไขความรู้	
1 โรงเรียนใช้หลักการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องอย่างมี ประสิทธิภาพ ทุกคนคือส่วนหนึ่งขององค์กรจึงมีความ จำเป็นที่ต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในทุกเรื่อง	5
เงื่อนไขคุณธรรม	
1 ให้ความสำคัญธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง ยึดหลัก ความมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการปฏิบัติงาน	4

ตาราง 31 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 ด้านการบริหารงานทั่วไป

ข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
ความพอประมาณ	
1 นำแนวความคิดจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับเปลี่ยนแนวการดำเนินชีวิตของตัวเองอย่างพอดี โดยไม่เบียดเบียนตัวเอง	1
2 จัดให้มีหัวหน้างานฝ่ายบริหารงานทั่วไปเป็นหลักโดยมีคำสั่งแต่งตั้งอย่างเป็นทางการของระดับสถานศึกษาและสามารถขอความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ในสถานศึกษาได้อย่างพอดี ไม่เดือนร้อนผู้นำไปปฏิบัติ	3
4 มีการวางแผนอย่างพอดี และประสานงานพร้อมร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆอย่างสร้างสรรค์	2
5 ควรมีการจัดกิจกรรมนันทนาการอย่างพอดี เพื่อให้นักเรียนจะรู้สึกผ่อนคลายไม่เครียดในการเรียน	3
ความมีเหตุผล	
1 ควรมีการบริหารงานโดยมีการจัดกระทำข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน ให้เป็นไปอย่างมีเหตุผล และมีความรอบคอบ	2
2 ควรมีการปรับปรุงด้านกายภาพของโรงเรียนอย่างพอเพียงและควบคู่ไปกับคุณภาพที่จะเกิดขึ้นจากการบริหาร	4
การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	
1 มีการวางแผนและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบโดยใช้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการวางแผนเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์	2

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
2 ควรมีการกำหนดการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นนโยบายของโรงเรียน ด้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำไปปฏิบัติต่อไป	3
3 การบริหารงานทั่วไปเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนที่สำคัญในชุมชน โรงเรียนควรมีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ น่าเรียน น่าเยี่ยมเยียน และมีความเป็นมิตร	5
เงื่อนไขความรู้	
1 โรงเรียนใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร มีความตระหนักและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักคิดในการบริหารสถานศึกษา	4
2 ผู้บริหารควรทำให้เกิดการเรียนรู้และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเกิดการยอมรับในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยฝึกอบรมผู้บริหารและครู ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนได้ทุกชั้น รวมทั้งเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2
เงื่อนไขคุณธรรม	
1 ควรมีการบริหารงานโดยการให้ความเสมอภาคกับผู้ได้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียมในการปฏิบัติงาน จนเกิดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย	3

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาคำการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษากลุ่มตัวอย่างได้แก่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2563 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607–610) ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน ซึ่งใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาคำการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 438 คนพบว่าโดยมากเป็นครู เมื่อจำแนกตามเพศพบว่าโดยมากเป็นเพศชาย การจำแนกตามอายุ พบว่า โดยมากอายุ 30–35 ปี จำแนกตามวุฒิศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยมากมีวุฒิปริญญาตรี และจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่าโดยมาก ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ทำงาน 4–6 ปี

2. การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านที่มีค่าเฉลี่ย รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ

2.1 ด้านการบริหารงานทั่วไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เงื่อนไขคุณธรรม

2.2 ด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยรองลงมาโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยรองลงมาโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความมีเหตุผล และ เงื่อนไขคุณธรรม

2.4 ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความมีเหตุผล

3. ข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

3.1 ด้านการบริหารวิชาการ

พบว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด คือมีการดำเนินการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกระดับชั้น โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว มีความทันสมัย รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ส่วนข้อเสนอแนะที่มีความถี่ต่ำสุดคือ ความมีเหตุผล โรงเรียนจัดวิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิชาเพิ่มเติมอย่างสมเหตุสมผล

3.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

พบว่า เงื่อนไขคุณธรรม เป็นข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด คือใช้หลักการข้อสัตย์ เที่ยงตรง ตรวจสอบได้ ส่วนข้อเสนอแนะที่มีความถี่ต่ำสุดคือ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว มีการวางแผนและการดำเนินงานอย่างเป็นระบบโดยใช้หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการวางแผนเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ และป้องกันเหตุที่จะเกิดในอนาคต

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

พบว่า ความมีเหตุผล เป็นข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด คือจัดสรรครูให้ตรงกับวิชาเอกที่สอน และเหมาะสมกับปริมาณนักเรียนต่อห้อง ส่วนข้อเสนอแนะที่มีความถี่ต่ำสุด

คือ เงื่อนไขคุณธรรม ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง ยึดหลักความมีส่วนร่วม จากทุกฝ่ายในการปฏิบัติงาน

3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

พบว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด คือการบริหารงานทั่วไปเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนที่สำคัญในชุมชน โรงเรียนควรมีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ น่าเรียน น่าเยี่ยมเยียน และมีความเป็นมิตร ส่วนข้อเสนอแนะที่มีความถี่ต่ำสุดคือ ความพอประมาณ นำแนวความคิดจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับเปลี่ยนแนวการดำเนินชีวิตของตัวเองอย่างพอดี โดยไม่เบียดเบียนตัวเอง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า งานบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการ งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน ประชาสัมพันธ์ และการอำนวยความสะดวกแก่สถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษารวมถึงการบริการสู่ชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องมีการนำการบริหารโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในประกอบการวางแผน การดำเนินการ ตลอดจนการปฏิบัติ ไปสู่การสรุปผลรายปี เป็นการบริหารที่ต้องใช้ความพอประมาณ ความสมเหตุสมผล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ประกอบกับการต้องมีความรู้และคุณธรรมในการบริหาร ตามบริบทของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นพื้นที่ราบสูง ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษามีส่วนในการบริการแก่ชุมชนในการช่วยส่งเสริมการประกอบอาชีพ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้มากในการบริหารทั่วไป จึงทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานน้อยเช่นกันสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมรรภูมิ อ่อนอ่อน และ ธาณี เกสทอง (2557) การวิจัยนี้ได้ศึกษา แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

เขต 38 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง โดยการวิจัยให้เหตุผลว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารทั่วไปมาใช้มากจึงทำให้เกิดปัญหาในการบริหารน้อย

2. การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณดำเนินการด้านการเงินและพัสดุ จัดทำแผนอนุมัติการใช้จ่าย เปลี่ยนแปลงงบประมาณ รายงานผลการเบิกจ่าย ตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ รวมถึงบริหารจัดการควบคุมพัสดุ ดูแลบำรุงรักษา และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การบริหารโดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้นั้น ต้องคำนึงถึงความพอประมาณ ความสมเหตุสมผล การเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ความรู้ และคุณธรรมในการบริหารจัดการกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เพื่อให้เพียงพอกับสถานศึกษาและต้องคำนึงถึงผู้ได้รับผลประโยชน์ซึ่งคือผู้เรียนให้มากที่สุด จึงเป็นปัญหาของผู้บริหารส่วนใหญ่ที่จะต้องนำงบประมาณเหล่านั้นมาบริหารจัดการให้พอเพียงและทั่วถึง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลวัณรัตน์ ชัยกิจธนาภรณ์ (2559) การวิจัยนี้ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัชนาท ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านงบประมาณ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีสุภาวงศ์ ระเบียบ และธีระดา ภิญญา (2559) การวิจัยนี้ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ

3. ข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไปพบว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุด คือการบริหารงานทั่วไปเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนที่สำคัญในชุมชน โรงเรียนควรมีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ น่าเรียน น่าเยี่ยมเยียน และมีความเป็นมิตร รวมถึงการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย สอดคล้องกับบทความวิจัยของ สมใจ ลิกขวัฒน์ วรณะ บรรจง และสถาพร สังขชาวสุทธิรักษ์ (2557) การวิจัยนี้ศึกษา 1) ระดับการบริหารและระดับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและ 3) เพื่อหาตัวทำนายและอำนาจการทำนายของตัวแปรการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน คือ ด้านการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษากับด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นตัวทำนายที่สำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 57

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการบริหารงานทั่วไป เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนที่สำคัญในชุมชน โรงเรียนโดยผู้บริหารควรมีการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความน่าอยู่ น่าเรียน น่าเยี่ยมเยียน และมีความเป็นมิตร รวมถึงการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย

2. ด้านการบริหารงบประมาณควรมีการบริหารโดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ และควรต้องคำนึงถึงความพอประมาณ ความสมเหตุสมผล การเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ความรู้ และคุณธรรมในการบริหารจัดการกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เพื่อให้เพียงพอกับสถานศึกษาและต้องคำนึงถึงผู้ได้รับผลประโยชน์ซึ่งคือผู้เรียนให้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยฉบับนี้ศึกษาการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยทำการศึกษาใน 2 ประเด็นคือ การบริหารงานสถานศึกษา 4 ฝ่าย และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน 3 ห่วง 2 เงื่อนไข พบว่าด้านการบริหารงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษา การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารงานทั่วไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

(ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ:

สยามสปอร์ต ซินดิเคท.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สู่สถานศึกษา 2551-2554. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ.

เกษม วัฒนชัย. (2551). เส้นทางสู่ความพอเพียง. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.

จรุณี เกาเดียน. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.

จันทร์ทิพย์ เจียมพงษ์. (2553). การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ของโรงเรียนรัชมังคลาภิเษก. วิทยานิพนธ์ ค.ม, มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ,
ศรีสะเกษ.

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2551). คำปรารภในคำพอสอน ประมวลพระบรมราโชวาทและ

พระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพระดาบส.

เจนจิรา ลัตย์มาก. (2559). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กตามหลักปรัชญา

พอเพียงที่มีการปฏิบัติที่ดี กรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

เดชา ปุณฺณบาล. (2560). ตามรอยพระบาท ศาสตร์พระราชา. วารสารสมาคมนักวิจัย

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 22(2), 13-20.

ตรีศูล พงษ์พันธุ์. (2552). การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัราชภัฏ
เพชรบุรี, เพชรบุรี.

ถวิล เกษสุพรรณ. (2552). การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม.,

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

- ทองดี พิมพ์สาส์. (2558). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอนาเยีย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาอุตรธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูป
 การศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปสองและประเมินภายนอกครอบคลุม.
 กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธีรพงษ์ มหาวีโร. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10
 (พ.ศ. 2550–2554). กรุงเทพฯ: เดอะบุคส์.
- นภาดาว เกตุสุวรรณ. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
 สถานศึกษาพอเพียงกับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ
 สถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- นพดล อูริตวี. (2561). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
 สถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นพพงษ์ บุญจิตรดูล. (2557). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. นนทบุรี:
 ตีรณสาร.
- ปรียานุช ธรรมปิยา. (2555). วิกิจเศรษฐกิจ 2540 กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ:
 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- พระใบฎีกาธนกิจ นริสสุโร (เทือกทอง). (2561). การบริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร
 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 กาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ พธ.ม., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
 กรุงเทพฯ.
- พิชามญชุ์ แซ่จัน และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์. (2561). การบริหารสถานศึกษาตามหลัก
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสวนดุสิต,
 กรุงเทพฯ.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
 วนิตการพิมพ์.

- เพ็ญนภา ชีรทองดี. (2553). **การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ราชบุรี.
- ภาคภูมิ ภูมาก. (2555). **ขอขำยบริหารงาน 4 ด้าน.** สืบค้นเมื่อ 20 มิถุนายน 2555, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/379314/>
- มงคล อินทรโชติ. (2552). **การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมเขต 3.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- ระพีพรรณ คณาฤทธิ์. (2554). **การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- รัชดา ทองสุข. (2552). **การรับรู้การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- เลิศลักษณ์ ภาคาผล. (2560). **การบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- ลวิณรัตน์ ชัยกิจฉนาภรณ์. (2559). **การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2552). **เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ.** กรุงเทพฯ: วีพรีนท์ (1991).
- ศรีสุภาวงศ์ ระเริง และธีระดา ภิญโญ. (2559). **การบริหารสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- ศรประภา พงษ์หัตถาศิลป์. (2557). **การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา**

- สมุทรสาคร.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
 สมใจ สิกขวัฒน์ วรรณะ บรรจง และสถาพร สังข์ขาวสุทธิรักษ์. (2557). การบริหารสถานศึกษา
 ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะ
 อันพึงประสงค์ของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 สุราษฎร์ธานี เขต 1. **วารสารครุพิบูล**, 1(1), 1-11.
- สมเดช สาวันดี. (2553). **การนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5.**
 วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- สมพร เทพลีธา. (2553). **การเดินตามรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียง
 ช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต.** สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2563,
 จาก <http://www.travelfortoday.com/ourking01.htm>
- สมรภูมิ อ่อนอ่อน และธานี เกสทอง. (2557). **แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 นครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สุนัย เศรษฐ์บุญสร้าง. (2550). **แนวทางปฏิบัติ 7 ขั้น สู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียง.** กรุงเทพฯ:
 ซีแอนด์ยูเคชั่น.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (2563). **ระบบสารสนเทศ
 เพื่อการบริหารการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย
 เขต 3 กลุ่มสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** สืบค้นเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2563,
 จาก http://data.bopp-obec.info/emis/index_area.php?Area_CODE=5703
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (2563). **แผนพัฒนาการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559-2563.** ปทุมธานี: โรงพิมพ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการ
 บริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและ
 สถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการ**

บริหารจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **เศรษฐกิจพอเพียง
คืออะไร.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579.**
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

อร่าม วัฒนะ. (2561). **รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด.** วิทยานิพนธ์ ด.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์, นครสวรรค์.

อภิชัย พันธเสน. (2550). **โครงการสังเคราะห์งานวิจัย ข้อเขียน บทความเกี่ยวกับเศรษฐกิจ
พอเพียง.** กรุงเทพฯ: สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม.

Krejcie, R. V. and Morgan, D W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.

Oaas T. (2013). **Application of Consciousness–Based Education in Thailand to Create
Sufficiency Economy: Theory, Documentation, and Future Directions.** India:
Indiana Maharishi University.

Suthipor Saijapanroj. (2012). **Teaching Sufficiency Economy Philosophy in A Primary
School in Bangkok: A Micro–Ethnographic Case Study.** India: Indiana
Maharishi University.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา

UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันติ บุรณะชาติ
  - ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
  - สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
  - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย
2. ดร.กฤษฎา พลตรี
  - ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมนตรีวิทยา วิทยาลัยการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
  - สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
  - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
3. นายพิชชากร อานู
  - ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่หม้อ วิทยาลัยการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
  - สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
  - เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน จำนวน 135 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 110 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 20 ข้อ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่าน เป็นอย่างดีและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางชลลดา ไชยธรรม

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง

ผู้บริหาร

ครู

2. เพศ

ชาย

หญิง

3. อายุ

25-30 ปี

30-35 ปี

35 ปีขึ้นไป

4. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

1-3 ปี

4-6 ปี

7-10 ปี

15-20 ปี

มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

คำชี้แจง จงเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติตามสภาพที่เป็นจริงและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โปรดตอบทุกข้อ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษามากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษามาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาน้อยที่สุด

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ ดำเนินการด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน การวางแผนพัฒนา และส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอน การแนะแนวและนิเทศติดตาม การวิจัยและการพัฒนาสื่อ การคัดเลือกแบบเรียน รวมถึงการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น						
1.1 ความพอประมาณ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น						
1	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักความพอดี เหมาะสม ไม่มากเกินไปและน้อยไปสำหรับผู้ได้บังคับบัญชานำไปปฏิบัติ					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและนิเทศติดตามโดยยึดความพอดีไม่มากเกินไปและน้อยไปจนทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเดือดร้อน					
3	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดทำวิจัยและการพัฒนาสื่ออย่างเหมาะสมให้ครูสามารถนำไปปฏิบัติได้					

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
4	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือกแบบเรียน (สื่อการเรียนรู้) ให้เหมาะสมพอดีกับความต้องการและ ระดับของผู้เรียนรวมถึงเหมาะสมกับความสามารถของครู					
5	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความร่วมมือ ด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นอย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนา ด้านวิชาการของสถานศึกษา ตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา					
1.2 ความมีเหตุผล						
การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักการตัดสินใจจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่ เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างรอบคอบ						
6	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการเรียน การสอนอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่ เกี่ยวข้องและผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและนิเทศ ติดตามอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่ เกี่ยวข้องและผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดทำวิจัยและการ พัฒนาสื่ออย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่ เกี่ยวข้องและผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ					
9	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือกแบบ เรียนอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและ ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ					
10	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความ ร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่จะ เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ					

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
1.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมทั้งกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล						
11	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมทั้งกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น					
12	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและนิเทศติดตามโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อให้ผู้ถูกแนะแนวและนิเทศสามารถรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น					
13	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดทำวิจัยและการพัฒนาสื่อโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต					
14	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือกแบบเรียนโดยคำนึงถึงการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต					
15	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นโดยคำนึงถึงการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต					
1.4 เสริมไขควมรู้ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลัก ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำควมรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ						
16	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน					

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
17	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและนิเทศ ติดตามโดยนำความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการมา ประกอบการวางแผน					
18	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดทำวิจัยและการ พัฒนาสื่อโดยนำความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการมา ประกอบการวางแผน					
19	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือกแบบเรียนโดย นำความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณาเพื่อประกอบการ วางแผน					
20	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความร่วมมือ ด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นโดยนำความรอบรู้เกี่ยวกับ วิชาการมาประกอบ					
1.5 เงื่อนไขคุณธรรม การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วยความตระหนัก ในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต						
21	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการเรียน การสอนโดยยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม มีความ ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต					
22	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและนิเทศ ติดตามโดยมีความซื่อสัตย์สุจริตในการให้แนวทางการ พัฒนาต่อผู้ได้บังคับบัญชา					
23	ผู้บริหารสถานศึกษามีความเพียรในการวางแผนการ จัดทำวิจัยและการพัฒนาสื่อ					
24	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือกแบบเรียน โดยยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรมความตระหนัก ในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญา					

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
25	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความร่วมมือ ด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นโดยตระหนักในคุณธรรม					
2. การบริหารงานงบประมาณ ดำเนินการด้านการเงินและพัสดุ จัดทำแผน อนุมัติการใช้จ่าย เปลี่ยนแปลงงบประมาณ รายงานผล การเบิกจ่าย ตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ รวมถึงบริหารจัดการควบคุมพัสดุ ดูแลบำรุงรักษา และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน						
2.1 ความพอประมาณ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่น						
27	ผู้บริหารจัดทำแผน อนุมัติการใช้จ่ายโดยยึดหลัก ความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบท ของสถานศึกษา					
28	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณโดยยึดหลัก ความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของ สถานศึกษา					
29	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายตามหลักความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา					
30	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ ตามหลักความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพ บริบทของสถานศึกษา					
31	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินตามหลัก ความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของ สถานศึกษา					
2.2 ความมีเหตุผล การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก การตัดสินใจ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัย ที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ						
32	ผู้บริหารจัดทำแผนอนุมัติการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล					
33	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณอย่างมีเหตุผล					

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
34	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายโดยการตัดสินใจจะต้อง เป็นไปอย่างมีเหตุผล					
35	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ อย่างมีเหตุผลและคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นตามมา					
36	ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการควบคุม พัสดุอย่างมีเหตุผลและคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นตามมา					
37	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินอย่างมีเหตุผล และคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นตามมา					
2.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อม กับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้าน ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล						
38	ผู้บริหารจัดทำแผนอนุมัติการใช้จ่ายโดยเตรียมตัวให้ พร้อม กับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต					
39	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณโดยเตรียมตัวให้ พร้อม กับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต					
40	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายโดยเตรียมตัวให้พร้อม กับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต					
41	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ โดยเตรียมตัวให้พร้อม กับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต					
42	ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการควบคุมพัสดุ โดยเตรียมตัวให้พร้อม กับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะ เกิดขึ้นในอนาคต					

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
43	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินโดยเตรียมตัว ให้พร้อมทั้งผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในอนาคต					
2.4 เงื่อนไขความรู้ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลัก ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบ การวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ						
44	ผู้บริหารจัดทำแผนอนุมัติการใช้จ่ายโดยนำความรู้ด้าน วิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อประกอบการวางแผน					
45	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณโดยนำความรู้ ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อความระมัดระวัง ในการเปลี่ยนแปลง					
46	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายโดยนำความรู้ด้าน วิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อความระมัดระวังในการรายงาน					
47	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ โดยนำความรู้ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อความ ระมัดระวังในการรายงานและตรวจสอบติดตาม					
48	ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการควบคุม พัสดุโดยนำความรู้ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อ ประกอบการบริหาร					
49	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินโดยนำความรู้ ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อทำให้เกิดความระมัดระวัง					
2.5 เงื่อนไขคุณธรรม การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญาในการ ดำเนินชีวิต						
50	ผู้บริหารจัดทำแผนอนุมัติการใช้จ่ายด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต					
51	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต					

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
52	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายด้วยความซื่อสัตย์สุจริต					
53	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต					
54	ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการควบคุม พัสดุด้วยความอดทนและความเพียร					
55	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน และความเพียร					
3. ด้านการบริหารงานบุคคลดำเนินการด้านอัตรากำลังของบุคลากร วางแผน จัดสรร การเงินเดือน วินัยและโทษทางวินัย ส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐานวิชาชีพ และการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมาย						
3.1 ความพอประมาณ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่น						
56	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและ ผู้ใต้บังคับบัญชา					
57	ผู้บริหารมีการวางแผนการเงินเดือนอย่างพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและ ผู้ใต้บังคับบัญชา					
58	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัยแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยยึดถือตามระเบียบและกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง					
59	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐาน วิชาชีพอย่างเหมาะสม					
60	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมาย สอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา					

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
3.2 ความมีเหตุผล การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักการตัดสินใจจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัย ที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างรอบคอบ						
61	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึง ผลที่จะเกิดขึ้นจากการวางแผนอย่างรอบคอบ					
62	ผู้บริหารมีการวางแผน การเลื่อนเงินเดือนอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึง ผลที่จะเกิดขึ้นจากการวางแผนอย่างรอบคอบ					
63	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัยแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีเหตุผล					
64	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐาน วิชาชีพอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่ เกี่ยวข้อง					
65	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างมี เหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจน คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการบริหารอย่างรอบคอบ					
3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมทั้งผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้าน ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล						
66	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังโดยมีการ เตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต					
67	ผู้บริหารมีการวางแผนการเลื่อนเงินเดือน โดยมีการ เตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต					

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
68	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัยแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมกับการ เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต					
69	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐาน วิชาชีพโดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต					
70	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายโดยมี การเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นใน อนาคต					
3.4 เงื่อนไขความรู้ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลัก ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบ การวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ						
71	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังโดยนำ ความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน					
72	ผู้บริหารมีการวางแผนการเงินเดือน โดยนำ ความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน					
73	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัยแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมา พิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน					
74	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐาน วิชาชีพโดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณา ให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการส่งเสริมและประเมิน					
75	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการบริหาร					

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
3.5 เงื่อนไขคุณธรรม การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญาในการ ดำเนินชีวิต						
76	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริต					
77	ผู้บริหารมีการวางแผนการเงินเดือนด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริต					
78	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัยแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีคุณธรรม					
79	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐาน วิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต					
80	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยตระหนักในคุณธรรม					
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป ดำเนินการด้านการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับ เครือข่ายการศึกษา งานเทคโนโลยี ดูแลอาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน ประชาสัมพันธ์ รวมถึง การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่น						
4.1 ความพอประมาณ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่น						
81	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงาน กับเครือข่ายการศึกษาด้วยความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา					
82	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีด้วยความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา					
83	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่ด้วยความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา					
84	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนด้วยความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา					

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
85	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์ด้วยความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา					
86	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัด การศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นด้วยความ พอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของ สถานศึกษา					
4.2 ความมีเหตุผล การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก การตัดสินใจ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัย ที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างรอบคอบ						
87	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจน คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ					
88	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจน คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ					
89	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่อย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจน คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ					
90	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจน คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ					
91	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์อย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจน คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ					

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
92	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัด การศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นอย่างมี เหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจน คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ					
4.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้าน ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล						
93	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่าย การ ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาโดยมีการเตรียมตัว ให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตทั้งใกล้และไกล					
94	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีโดยมีการเตรียมตัว ให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตทั้งใกล้และไกล					
95	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่โดยมีการเตรียมตัว ให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตทั้งใกล้และไกล					
96	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนโดยมีการเตรียมตัว ให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตทั้งใกล้และไกล					
97	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์โดยมีการเตรียมตัว ให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตทั้งใกล้และไกล					
98	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัด การศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นโดยมี การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล					

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
4.4 เงื่อนไขความรู้ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลัก ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ						
99	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาโดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบการพัฒนา และความระมัดระวัง					
100	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีโดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบการจัดการและความระมัดระวัง					
101	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่โดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ					
102	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนโดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ					
103	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์โดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ					
104	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นโดยนำความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ					
4.5 เงื่อนไขคุณธรรม การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต						
105	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษา โดยเสริมสร้างคุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา					

ข้อ ที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร สถานศึกษา	ระดับการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารสถานศึกษา				
		(5) มากที่สุด	(4) มาก	(3) ปานกลาง	(2) น้อย	(1) น้อยที่สุด
106	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีโดยเสริมสร้าง คุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา					
107	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่โดยเสริมสร้าง คุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา					
108	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนโดยเสริมสร้าง คุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา					
109	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์โดยเสริมสร้าง คุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา					
110	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัด การศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นโดย เสริมสร้างคุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3

คำชี้แจง โปรดเขียนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 ดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

1.1 ความพอประมาณ

.....

1.2 ความมีเหตุผล

.....

1.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

.....

1.4 เงื่อนไขความรู้

.....

1.5 เงื่อนไขคุณธรรม

.....

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ

2.1 ความพอประมาณ

.....

2.2 ความมีเหตุผล

.....

2.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

.....

2.4 เงื่อนไขความรู้

.....

2.5 เงื่อนไขคุณธรรม

.....

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

3.1 ความพอประมาณ

.....

3.2 ความมีเหตุผล

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

3.4 เจียมใจความรู้

3.5 เจียมใจคุณธรรม

---

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

4.1 ความพอประมาณ

4.2 ความมีเหตุผล

4.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

4.4 เจียมใจความรู้

4.5 เจียมใจคุณธรรม

ภาคผนวก ค ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Item Congruence Index: IOC)

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยาม

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม คือ

- 1) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
- 2) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความสอดคล้อง
		1	2	3		
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ ดำเนินการด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน การวางแผนพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอน การแนะแนวและนิเทศติดตาม การวิจัยและการพัฒนาสื่อ การคัดเลือกแบบเรียน รวมถึงการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น						
1.1 ความพอประมาณ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น						
1	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักความพอดีเหมาะสม ไม่น้อยเกินไปและน้อยไปสำหรับผู้ได้บังคับบัญชานำไปปฏิบัติ	1	1	1	1	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและนิเทศติดตามโดยยึดความพอดีไม่น้อยเกินไปและน้อยไปจนทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเดือดร้อน	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
3	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดทำวิจัยและ การพัฒนาสื่ออย่างเหมาะสมให้ครูสามารถนำไป ปฏิบัติได้	1	1	1	1	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือก แบบเรียน (สื่อการเรียนรู้) ให้เหมาะสมพอดีกับ ความต้องการและระดับของผู้เรียนรวมถึง เหมาะสมกับความสามารถของครู	1	1	1	1	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความ ร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นอย่าง เหมาะสมเพื่อพัฒนาด้านวิชาการของสถานศึกษา ตนเองและผู้ได้บังคับบัญชา	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.2 ความมีเหตุผล การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก การตัดสินใจ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัย ที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างรอบคอบ						
6	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการ เรียนการสอนอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่จะเกิดขึ้นอย่าง รอบคอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
7	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและ นิเทศติดตามอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่จะเกิดขึ้นอย่าง รอบคอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
8	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดทำวิจัยและ การพัฒนาสื่ออย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจาก เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่จะเกิดขึ้นอย่าง รอบคอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
9	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือก แบบเรียนอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่จะเกิดขึ้นอย่าง รอบคอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
10	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมทั้งผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล						
11	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมทั้งผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น	1	1	1	1	สอดคล้อง
12	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและนิเทศติดตามโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อให้ผู้ถูกแนะแนวและนิเทศสามารถรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น	1	1	1	1	สอดคล้อง
13	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดทำวิจัยและการพัฒนาสื่อโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	1	1	1	1	สอดคล้อง
14	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือกแบบเรียนโดยคำนึงถึงการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	1	1	1	1	สอดคล้อง
15	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นโดยคำนึงถึงการเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.4 เสริมไขความรู้ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลัก ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ						
16	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
17	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและ นิเทศติดตามโดยนำความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการ มาประกอบการวางแผน	1	1	1	1	สอดคล้อง
18	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดทำวิจัยและ การพัฒนาสื่อโดยนำความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการ มาประกอบการวางแผน	1	1	1	1	สอดคล้อง
19	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือก แบบเรียนโดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมา พิจารณาเพื่อประกอบการวางแผน	1	1	1	1	สอดคล้อง
20	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสานความ ร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่นโดยนำ ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการมาประกอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
1.5 เงื่อนไขคุณธรรม การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญา ในการดำเนินชีวิต						
21	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนากระบวนการจัดการ เรียนการสอนโดยยึดหลักการเสริมสร้าง คุณธรรม มีความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต	1	1	1	1	สอดคล้อง
22	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการแนะแนวและ นิเทศติดตามโดยมีความซื่อสัตย์สุจริตในการให้ แนวทางการพัฒนาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	1	1	1	1	สอดคล้อง
23	ผู้บริหารสถานศึกษามีความเพียรในการวาง แผนการจัดทำวิจัยและการพัฒนาสื่อ	1	1	1	1	สอดคล้อง
24	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการคัดเลือก แบบเรียนโดยยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญา	1	1	1	1	สอดคล้อง
25	ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการประสาน ความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาอื่น โดยตระหนักในคุณธรรม	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
2. การบริหารงานงบประมาณ						
ดำเนินการด้านการเงินและพัสดุ จัดทำแผน อนุมัติการใช้จ่าย เปลี่ยนแปลงงบประมาณ รายงาน ผลการเบิกจ่าย ตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ รวมถึงบริหารจัดการควบคุม พัสดุ ดูแลบำรุงรักษา และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน						
2.1 ความพอประมาณ						
การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่น						
26	ผู้บริหารจัดทำแผน อนุมัติการใช้จ่ายโดยยึดหลัก ความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพ บริบทของสถานศึกษา	1	1	1	1	สอดคล้อง
27	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณโดยยึด หลักความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับ สภาพบริบทของสถานศึกษา	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
28	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายตามหลักความ พอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบท ของสถานศึกษา	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
29	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ง บประมาณตามหลักความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
30	ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการ ควบคุมพัสดุตามหลักความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา	1	1	1	1	สอดคล้อง
31	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินตาม หลักความพอดี เหมาะสม และสอดคล้องกับ สภาพบริบทของสถานศึกษา	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.2 ความมีเหตุผล						
การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก การตัดสินใจ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัย ที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างรอบคอบ						
32	ผู้บริหารจัดทำแผนอนุมัติการใช้จ่ายอย่างมี เหตุผล	1	1	1	1	สอดคล้อง
33	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณอย่างมี เหตุผล	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
34	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายโดยการตัดสินใจ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
35	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ งบประมาณอย่างมีเหตุผลและคำนึงถึงผลที่ เกิดขึ้นตามมา	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
36	ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการ ควบคุมพัสดุอย่างมีเหตุผลและคำนึงถึงผลที่ เกิดขึ้นตามมา	1	1	1	1	สอดคล้อง
37	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินอย่างมี เหตุผลและคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นตามมา	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมทั้งผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และ ไกล						
38	ผู้บริหารจัดทำแผนอนุมัติการใช้จ่ายโดยเตรียมตัว ให้พร้อมทั้งผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะ เกิดขึ้นในอนาคต	1	1	1	1	สอดคล้อง
39	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณโดย เตรียมตัวให้พร้อมทั้งผลกระทบและการ เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	1	1	1	1	สอดคล้อง
40	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายโดยเตรียมตัวให้ พร้อมทั้งผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะ เกิดขึ้นในอนาคต	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
41	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ งบประมาณโดยเตรียมตัวให้พร้อมทั้งผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
42	ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการ ควบคุมพัสดุโดยเตรียมตัวให้พร้อมทั้งผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	1	1	1	1	สอดคล้อง
43	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินโดย เตรียมตัวให้พร้อมทั้งผลกระทบและการ เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
2.4 เจาะใจความรู้ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลัก ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบ การวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ						
44	ผู้บริหารจัดทำแผนอนุมัติการใช้จ่ายโดยนำ ความรู้ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อประกอบ การวางแผน	1	1	1	1	สอดคล้อง
45	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณโดยนำ ความรู้ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อความ ระมัดระวังในการเปลี่ยนแปลง	1	1	1	1	สอดคล้อง
46	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายโดยนำความรู้ ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อความระมัดระวัง ในการรายงาน	1	1	1	1	สอดคล้อง
47	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ งบประมาณโดยนำความรู้ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อความระมัดระวังในการรายงาน และตรวจสอบติดตาม	1	1	1	1	สอดคล้อง
48	ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการ ควบคุมพัสดุโดยนำความรู้ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อประกอบการบริหาร	1	1	1	1	สอดคล้อง
49	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินโดยนำ ความรู้ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงเพื่อให้เกิด ความระมัดระวัง	1	1	1	1	สอดคล้อง
2.5 เจาะใจคุณธรรม การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญาในการ ดำเนินชีวิต						
50	ผู้บริหารจัดทำแผนอนุมัติการใช้จ่ายด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต	1	1	1	1	สอดคล้อง
51	ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงงบประมาณด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต	1	1	1	1	สอดคล้อง
52	ผู้บริหารรายงานผลการเบิกจ่ายด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
53	ผู้บริหารตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	1	1	1	1	สอดคล้อง
54	ผู้บริหารมีการดูแลบำรุงรักษาและบริหารจัดการควบคุมพัสดุด้วยความอดทนและความเพียร	1	1	1	1	สอดคล้อง
55	ผู้บริหารจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน และความเพียร	1	1	1	1	สอดคล้อง
3. ด้านการบริหารงานบุคคลดำเนินการด้านอัตรากำลังของบุคลากร วางแผน จัดสรร การเลื่อนเงินเดือน วินัยและโทษทางวินัย ส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐานวิชาชีพ และการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมาย						
3.1 ความพอประมาณ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น						
56	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา	1	1	1	1	สอดคล้อง
57	ผู้บริหารมีการวางแผนการเลื่อนเงินเดือนอย่างพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา	1	1	1	1	สอดคล้อง
58	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยยึดถือตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	1	1	0	0.67	สอดคล้อง
59	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างเหมาะสม	1	1	1	1	สอดคล้อง
60	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
3.2 ความมีเหตุผล การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก การตัดสินใจ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัย ที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างรอบคอบ						
61	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังอย่างมี เหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องของ ตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการวางแผน อย่างรอบคอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
62	ผู้บริหารมีการวางแผน การเลื่อนเงินเดือนอย่างมี เหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องของ ตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการวางแผน อย่างรอบคอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
63	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัย แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีเหตุผล	1	1	1	1	สอดคล้อง
64	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตาม มาตรฐานวิชาชีพอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจาก เหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	1	สอดคล้อง
65	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตาม กฎหมายอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น จากการบริหารอย่างรอบคอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมทั้งกับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้าน ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล						
66	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังโดยมี การเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะ เกิดขึ้นในอนาคต	1	1	1	1	สอดคล้อง
67	ผู้บริหารมีการวางแผนการเลื่อนเงินเดือน โดยมี การเตรียมตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะ เกิดขึ้นในอนาคต	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
68	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัย แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยมีการเตรียมตัวให้พร้อม กับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	1	1	1	1	สอดคล้อง
69	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตามมาตรฐาน วิชาชีพโดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมกับการ เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	1	1	1	1	สอดคล้อง
70	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตาม กฎหมายโดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมกับการ เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต	1	1	1	1	สอดคล้อง
3.4 เจาะใจความรู้ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลัก ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการ วางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ						
71	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังโดย นำความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณาให้ เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
72	ผู้บริหารมีการวางแผนการเงินเดือน โดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมาพิจารณาให้ เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน	1	1	1	1	สอดคล้อง
73	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัย แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาโดยนำความรอบรู้ด้าน วิชาการมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อ ประกอบการวางแผน	1	1	1	1	สอดคล้อง
74	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตาม มาตรฐานวิชาชีพโดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการ มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการ ส่งเสริมและประเมิน	1	1	1	1	สอดคล้อง
75	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตาม กฎหมายโดยนำความรอบรู้ด้านวิชาการมา พิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการบริหาร	1	1	1	1	สอดคล้อง

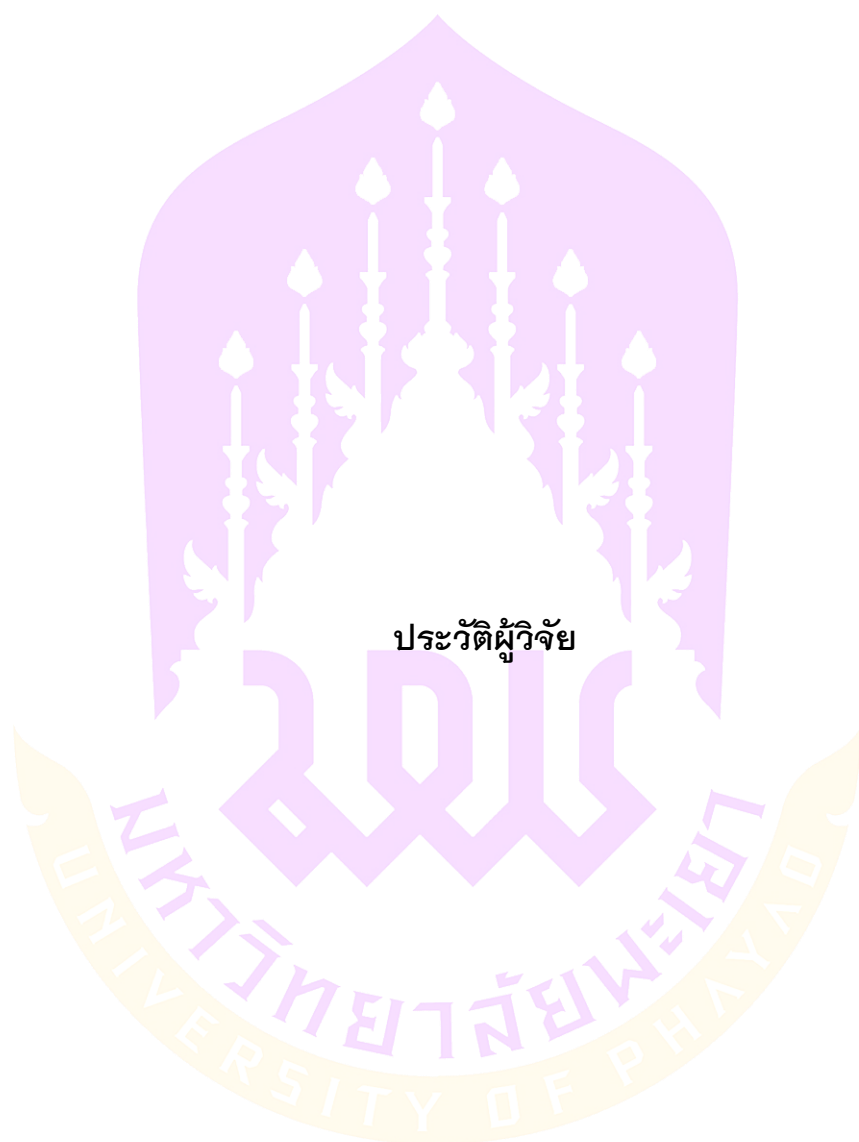
ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
3.5 เจ็อนไขคุณธรรม การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและ การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต						
76	ผู้บริหารมีการวางแผน จัดสรรอัตรากำลังด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต	1	1	1	1	สอดคล้อง
77	ผู้บริหารมีการวางแผนการเลื่อนเงินเดือนด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต	1	1	1	1	สอดคล้อง
78	ผู้บริหารมีการวางแผนด้านวินัยและโทษทางวินัย แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีคุณธรรม	1	1	1	1	สอดคล้อง
79	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและประเมินครูตาม มาตรฐานวิชาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	1	1	1	1	สอดคล้อง
80	ผู้บริหารมีการบริหารบุคคลให้เป็นไปตาม กฎหมายโดยตระหนักในคุณธรรม	1	1	1	1	สอดคล้อง
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป ดำเนินการด้านการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับ เครือข่ายการศึกษา งานเทคโนโลยี ดูแลอาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน ประชาสัมพันธ์ รวมถึง การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่น						
4.1 ความพอประมาณ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่น						
81	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาด้วย ความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพ บริบทของสถานศึกษา	1	1	1	1	สอดคล้อง
82	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีด้วย ความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพ บริบทของสถานศึกษา	1	1	1	1	สอดคล้อง
83	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่ด้วย ความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพ บริบทของสถานศึกษา	1	1	1	1	สอดคล้อง
84	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจกรรมนักเรียนด้วย ความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพ บริบทของสถานศึกษา	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
85	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์ด้วยความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา	1	0	1	0.67	สอดคล้อง
86	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นด้วยความพอดีเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา	1	1	1	1	สอดคล้อง
4.2 ความมีเหตุผล						
การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลัก การตัดสินใจ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างรอบคอบ						
87	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่ายการประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
88	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
89	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่อย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
90	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
91	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์อย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
92	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
4.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักการเตรียมตัวให้พร้อมับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลง ในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ในอนาคตทั้งใกล้และไกล						
93	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาโดยมี การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและ การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล	1	1	1	1	สอดคล้อง
94	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีโดยมี การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและ การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล	1	1	1	1	สอดคล้อง
95	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่โดยมี การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและ การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล	1	1	1	1	สอดคล้อง
96	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนโดยมี การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและ การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล	1	1	1	1	สอดคล้อง
97	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์โดยมี การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและ การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล	1	1	1	1	สอดคล้อง
98	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและประสาน การจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นโดยมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับ ผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตทั้งใกล้และไกล	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
4.4 เจาะลึกความรู้ การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลัก ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการ วางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ						
99	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาโดยนำ ความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ การพัฒนา และความระมัดระวัง	1	1	1	1	สอดคล้อง
100	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีโดยนำ ความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ การจัดการและความระมัดระวัง	1	1	1	1	สอดคล้อง
101	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่โดยนำ ความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
102	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนโดยนำ ความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
103	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์โดยนำ ความรู้ด้านวิชาการมาเชื่อมโยงประกอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
104	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและประสาน การจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นโดยนำความรู้ด้านวิชาการ มาเชื่อมโยงประกอบ	1	1	1	1	สอดคล้อง
4.5 เจาะลึกคุณธรรม การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยยึดหลักการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรและการใช้สติปัญญาในการ ดำเนินชีวิต						
105	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบและเครือข่าย การประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาโดย เสริมสร้างคุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา	1	1	1	1	สอดคล้อง
106	ผู้บริหารมีการจัดการด้านเทคโนโลยีโดย เสริมสร้างคุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา	1	1	1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	การใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ บริหารสถานศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		1	2	3		
107	ผู้บริหารมีการดูแลงานอาคารสถานที่โดย เสริมสร้างคุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา	1	1	1	1	สอดคล้อง
108	ผู้บริหารมีการดูแลงานกิจการนักเรียนโดย เสริมสร้างคุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา	1	1	1	1	สอดคล้อง
109	ผู้บริหารมีการดูแลงานประชาสัมพันธ์โดย เสริมสร้างคุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา	1	1	1	1	สอดคล้อง
110	ผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนและประสาน การจัดการศึกษาของชุมชน หน่วยงาน และสถาบันอื่นโดยเสริมสร้างคุณธรรม ตระหนัก ในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญา	1	1	1	1	สอดคล้อง

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ชลลดา ไชยธรรม
วัน เดือน ปี เกิด	11 พฤศจิกายน 2532
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงราย
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2555 ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ), มหาวิทยาลัยแม่โจ้, จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	212/13 หมู่ 6 ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ผลงานตีพิมพ์	ชลลดา ไชยธรรม. (ผู้บรรยาย). (1 เมษายน – 14 พฤษภาคม 2564). การศึกษาการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7 (หน้า 740-752). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

